R. No. M. 3152.
LICENCE NO. 4.

Estd. 1930

జమీన్ రైతు

THE ZAMIN RYOT

THE ANDHRA NATIONAL KISAN WEEKLY, NELLORE. (S. I.)

సంపాదకుడు : నెల్లూరు వెంకట్రామానాయుడు.

సంపుటం 19 సంచిక 6 | శుక్రవారం — 6-2-48 — నెల్లూరు | వెల 0-2-0

మహాత్ముని దీర్ఘనిద్ర

భారతపిత బాపూజీ క్రూరహత్య!

సర్వజిత్సంవత్సర పుష్యబహుళ పంచమి శుక్రవారం సా॥ 5-40 లకు (30-1-48) దేశాన్ని విషాదతమస్సులో ముంచి భారతభాగ్య విధాత పావనమూర్తి మహాత్ముని తేజస్సు ఆరిపోయింది. సాయంత్రం అయిదుగంటలకు ప్రార్థన సభాస్థలిలో చేరిన దాదాపు 500 మంది ప్రేక్షకులు మహాత్మునిరాకకు నిరీక్షిస్తుండగా గాంధీజీ బిర్లాభవనంనుండి ప్రార్థన సభాస్థలికి బయలుదేరినారు. మనుమరాండ్రు ఆభాగాంధీ - మనూగాంధీ భుజంపై రెండుచేతులువైచి గబగబా ప్రార్థనాస్థలికి నడచివస్తున్నారు. వేదికకు 15 గజాల దూరంలోకివచ్చేసరికి ఒకవ్యక్తి సమూహంలోనుంచి ఆయనయెదుటకివచ్చి రివాల్వరు పేల్చారు. తదనంతరం దాదాపు 35 నిమిషాలకు ఆయన మరణించారు. హత్యగావించిన యువకుడు అరెస్టుగావించబడినాడు.

భారతజాతిని పునరుద్ధరించుటకై పూర్ణాయుష్మంతుడుగా జీవించవలెనని కోరుకున్న జాతిపిత గాంధీగారికి వాటిల్లిన దారుణ దుర్మరణం భారతదేశాన్ని శోకసాగరంలో ముంచివేసింది.

ఆయన మరణించినప్పుడు ఆయనప్రక్కనే గవర్నర్ జనరల్ మౌంట్‌బాటన్, ఇండియామంత్రులు, పరమాప్తులు వున్నారు. మహాత్ముని తుదిసందేశాన్ని వినుచుండగా లగ వర్గీయ ఏది సభరించింది. గాంధీజీ భౌతికశరీరాన్ని కొన్నాళ్ళవరకు భద్రపరచాలని ప్రముఖుల ఇచ్ఛ. అయినా గాంధీజీ కుమారుడు దేవదాస్‌గాంధీ - కార్యదర్శి ప్యారేలాల్ ఉభయులూ అంత్యక్రియలు జరుపడం సముచితమని చెప్పినారట. చనిపోయిన వెంటనే తనదేహానికి దహనసంస్కారం చేయుమని గాంధీజీ అభిప్రాయము.

గాంధీజీని హత్యచేసిన 24 గంటలకు దహనసంస్కారం ప్రారంభమయింది. బిర్లాభవనంనుండి బయలుదేరిన గాంధీజీ భౌతికదేహం పూరేగింపు ఆయిదుమైళ్ళదూరంలోవున్న పావన యమునానదీతీరంలోనున్న రాజఘట్టానికి చేరింది. మహాత్ముని కుమారుడు రామదాస్‌గాంధీ వేదోక్తంగా సాయం. త్రం 4-35 గంటలకు కర్మకాండ ప్రారంభించారు. చందనపేటికమీదనుంచి మంచి గంధపుచెక్కలతో పేర్చబడిన చితిపైకి గాంధీజీ భౌతికదేహాన్ని అశ్రునయనాలతో ఉత్తరదిశకు శిరస్సు వచ్చేవిధంగా చితిపైపెట్టారు. పూలమాలికలు, అర్ఘ్యమాలలు గాంధీజీ పాదాలమీద నేలాదిపేరుగా కురిపించారు. అందరికంటే ముందుగ ఇండియాలోని బ్రైనా రాయబారి రాష్ట్రపు "లో" పూలమాలవేశారు.

గాంధీజీకలక్రింద రామదాస్‌గాంధి కొరివిపెట్టుతుండగా శ్మశానవాటికవద్ద కలవారు లేనివారు అనేభేదంలేకుండా అందరు ఒక్కుమ్మడిగ ఘొల్లుమనిఏడ్చారు. రాష్ట్రపతి రాజేంద్రబాబు, ఇండియాప్రధాని నెహ్రూజీలు వెక్కివెక్కి ఏడ్వసాగారు. సర్దార్ పటేలు అరగంటవరకు స్థాణువై పోయారు.

చితిపై అగ్నిజ్వాలలు ప్రజ్వరిల్లుచున్నకొలది మెల్లిగా సూర్యుడు పశ్చిమాద్రిలో క్రుంగిపోసాగెను. సూర్యుడు క్రుంగినకొలది గాంధీజీ భౌతికదేహం అదృశ్యమైపోసాగింది. తుదకు సూర్యునితోపాటు గాంధీజీగూడా అంతర్థానంఅయ్యారు. సరిగా సాయంత్రం ఆరుగంటలకల్లా గాంధీజీ అస్థికలుమాత్రం మిగిలింది.

బాపూజీ అస్థికల సంచయనం ఫిబ్రవరి 2 తేది పుణ్యం పేప్త్రంగా జరిగింది. ఆ అస్థికలను పావనగంగోదకంతోకడిగి రాగిపాత్రలో భద్రంచేశారు. సంచయనసందర్భంలో జాడిదనంతా అర్ఘ్యవంతులోనికి యాత్రారు. వీటిని ప్రయాగవద్ద త్రివేణీసంగమంలో కలుపుతారు.

యమునానదీతీరంలో గాంధిమహాత్ముని భౌతికదేహానికి దహనసంస్కారంజరిగిన రాజఘట్టం ఒక యాత్రాస్థలమైపోయింది. మహాత్ముని చితిపేర్చబడిన ఇటుకలవేదికచుట్టూ ముళ్ళతీగలనువేసి కాపలా పెట్టారు. జాతిమతకుల విభేదాలులేకుండ ప్రజలు నిరంతరప్రవాహ సదృశంగా రాజఘట్టానికి వస్తున్నారు.

బిర్లాభవన వెనుకప్రక్కన గాంధీజీహత్య గావించబడిన ప్రదేశంలో మట్టిని పవిత్రపూజా ద్రవ్యంగా ప్రజలు త్రవ్వుకొనివెడుతూ వుండటంచేత ఇప్పటికే ఒక అడుగులోతు గుంటపడింది. ఇకముందెవ్వరు ప్రజలెవ్వరు మట్టిని త్రవ్వకుండ ఆప్రదేశం చుట్టూ యినుపసాలతో దడికట్టారు.

బాపూజీ హత్యచేయబడిన సందర్భంలో ఆయన వస్త్రాలు రక్తరంజితమైపోయాయి. ఆవస్త్రాలను గాంధీజీ ఆశ్రమవాసులు జాగ్రత్తగా భద్రపరిచారు. వాటిని ఏర్పరుపబోతున్న గాంధీజీ వస్తుప్రదర్శనశాలలో పెట్టగలరట. రివాల్వరు దెబ్బలకు గాంధీజీ క్రిందపడినప్పుడు ఆయన కళ్ళజోడు కాలిచెప్పులు ఎగిరి ఆవతలపడినవి. ఆ తత్తరపాటులో వీటిని ఆశ్రమవాసులు వెదకలేరు. తరువాత గాంధీ పాదరక్షలలో ఒకటిమాత్రము ఆయన పడిపోయినచోట దొరకినది. మరొకచెప్పు, కళ్ళజోడు దొరకనేలేదు. ఇదిగూడ గదిలో భద్రపరిచారు.

మహాత్ముని మరణానికి హాహాకారాలు లేచి ప్రపంచం నలుమూలలనుండి సందేశాలు సంతాపాలు అవర్ణనవాహినిగా ప్రవహించాయి. 'మహావాణి మూగవోయింది' అన్నారు ప్రధాని అట్లీ. ఈనష్టం వల్ల విచారం వెలిబుచ్చడానికి మాటలుచాలవన్నారు బ్రిటిష్ విదేశాంగ మంత్రి బెవిన్. దీనానుండి పెరూవరకు పుత్రం ధృవంనుండి దక్షిణధృవంవరకు పిలిపించని వ్యక్తిలేదు. చింతించని జాతిలేదు. ఫ్రాన్సు, ఇటలీ, ఈజిప్టు, అమెరికా, సం. రాష్ట్రాలు, కెనడా, డెన్మార్కు, రష్యా, చైనా, ఆస్ట్రేలియా, ద. ఆఫ్రికా ఇండోనేషియా మొదలుకొని అన్నిదేశాలు, అన్నిరాజ్యాలు తమ అపారఖేదాన్ని వెలిబుచ్చాయి. ద. ఆఫ్రికాలోని భారతీయులు 'కంటికి మింటికి ఏకధారగా' ఏడ్చారు. లండన్‌లోని భారతీయులు విషణ్ణముఖాలతో, విచ్ఛిన్న హృదయాలతో ప్రార్థనలు జరిపారు.

అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రూమన్ మహాపురుషుని కాలిపో యుందన్నారు. శత్రుమిత్రభేదం లేకుండా అందరూ ఆయన మరణానికి దుఃఖాన్ని ప్రకటించారు. పర్ల్ బక్, టాల్‌స్టాయ్, జిన్నా ప్రభృతులు తమ సంతాపాన్ని ప్రకటించారు. ప్రసిద్ధ రచయితలు, రచయిత్రులు బెర్నార్డ్‌షా, పెర్ల్‌బక్, ప్రెస్లీ, ఆల్డస్ హక్స్లీ ఎక్ లు మహాత్ముని నిర్యాణవార్త విని నిశ్చేష్టులైనారు.

(కొనసా 12 పేజీలో—)

★ చిరంజీవి బాపు జీవనేతిహాసంలోని ప్రధాన ఘట్టాలు ★

మహాత్ముని జననం సౌరాష్ట్రంలోని పోర్బందరులో 2 వ తేది అక్టోబరు 1869 లో జరిగినది. వని మూడవఏట పెండ్లి. ప్రాథమికోన్నత పాఠశాలలలో విద్యాభ్యాసం సమాప్తికాగానే పద్దెనిమిదవ ఏట మార్చి శ్రీవర్త ఏఖర్త జీవనాన్ని కొనసాగిస్తానని ప్రమాణం చేసికొని సీమకు బారిష్టరీ సంపాదించటానికి పయనమైనారు. అప్పుడు తన విశ్వయనిర్వహణలో ఎన్నోకష్టాలు ఎదుర్కోవలసి వచ్చినది. బారిష్టరీ పూర్తికాగానే ఇండియాకురావడం, వృత్తిధర్మంమీద దక్షిణాఫ్రికా వెళ్ళడం, అప్పుడు కాకతాళీయంగా వర్ణవివక్షతను పరిశీలించడం తటస్థించినది. అక్కడప్రతి చోటా హిందువులకి జరుగు దౌర్జన్యాన్ని ఎదుర్కొనటం కలిగింది

దక్షిణాఫ్రికా ఘట్టం

ప్రథమంలో తన ఆగమనం అక్కడి శ్వేతముఖుల్లో ద్వేషభావాన్ని రేకెత్తించినా, ఓవ దిగిరిగకముందే అక్కడి శ్వేతజాతి సమూహాలు ప్రాణాపాయం గలిగేట్టు ప్రవర్తించినా క్రమంగా తన విజ్ఞాయితివేత వారి ప్రేమకు గౌరవానికికూడా పాత్రులైనారు. బోయరుయుద్ధంలో ఆతను నడిపించిన కార్యకలాపాలు భారతీయుల గౌరవాన్ని కొంచెం అధికం చేయగలిగింది. అక్కడే మహాత్ముడు ఫోనిక్సు ఆశ్రమాన్ని స్థాపించారు. ఆయ సంగ్రామమప్పుడు అక్కడి విశ్వ ఏకాంతాల్లో సంచరించినప్పుడు బ్రహ్మచర్య ప్రాధాన్యతను ఆయన గుర్తించినారు.

1906 లో ఏషియాటిక్ రిజిష్ట్రేషను చట్టం అమలుకు రాగానే సాత్వికపరోధోద్యమం ప్రారంభమైనది. సమ్మెలు, ప్రదర్శనాలు, శాసనోల్లంఘనాలు నిర్మాణయుక్తంగా గాంధీనాయకత్వంక్రింద అహింసాయుతంగా, సుశిక్షితంగా జరిగింది. అంతట ఆచట్టం ఉపసంహరింపబడింది. సత్యాగ్రహోద్యమమున కిదొక ప్రప్రథమ విజయం.

ఇండియాలో

1914 లో గాంధీగారు ఇండియాకు వచ్చేశారు. సబర్మతిఆశ్రమాన్ని స్థాపించారు. ప్రథమ ప్రపంచ మహాసంగ్రామంలో బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వానికి సంపూర్ణ సహకారాన్ని కలుగచేశారు. కాని యుద్ధానంతరం బ్రిటిషువారు వాగ్దానభంగం చేసినందువల్ల ఈయన నిరాశచెందినాడు.

రౌలట్టు శాసనంతో ప్రజల్లో కలవరం హెచ్చిపోయింది. పంజాబులో అల్లరులు జరిగాయి. హృదయ విదారకమైనటువంటి జలియన్‌వాలాబాగు అమానుషాలు గాంధీజీని కలచివేశాయి. 1920 లో కలకత్తాలోజరిగిన అసాధారణ కాంగ్రెసు సమావేశంలో అహింసాయుత సహాయనిరాకరణం, విదేశ వస్తు బహిష్కరణ, సమ్మెలుకట్టడం వగైరా కార్యక్రమాన్ని తన తీర్మానంద్వారా దేశంముందు పెట్టాడు. ఉద్యమం మంచిపట్టులోవుండగా చౌరీచౌరాలో జరిగిన అత్యాచారాలవల్ల ఉద్యమం ఆపుచేయబడ్డది. గాంధీజీ తీవ్రవిమర్శలకు గురిఅైనారు. ఇదేసమయమని ప్రభుత్వం గాంధీజీని అరెస్టుచేసి విచారణకు పెట్టింది. ఈ విచారణ చరిత్రాత్మకమైంది. గాంధీజీ కోర్టులో ఏవిధంగా బ్రిటిషు పక్షపాతిగానుండినవాడు బ్రిటిషు ప్రతికక్షిఅయినాడో వివరించాడు. 6 సం॥ కఠినశిక్ష విధించబడింది. 1924 లో విడుదలచేయబడ్డాడు.

కాంగ్రెసులో చీలికలు

శాసనసభల్లో ప్రవేశించుదామా? వద్దా? అనే చిక్కువచ్చింది. సి. ఆర్. దాస్ ప్రభృతులు కౌన్సిళ్లలో పాల్గొనవలెనని వాదించారు. ఉద్యమంలో చీలిక ఏర్పడుననే భయంచేత గాంధీజీ రాజీకొప్పుకున్నారు. కాంగ్రెసులోని అంతరంగిక రాజకీయాలేమీ చక్కగాలేవు. ఈసమయంలోనే గాంధీజీ మతకలహాలకు ఆవేదనామనస్కులై 21 రోజుల ఉపవాసదీక్షను ప్రారంభించి దిగ్విజయంగా పరిసమాప్తిగావించారు.

దండియాత్ర

ఉప్పుసత్యాగ్రహం ప్రారంభిస్తానని ఇర్విన్ ప్రభువుకు మహాత్ముడు తెలియజేశారు. ఈనూతనోద్యమానికి పల్లెపల్లెలనంతా పదునుచేస్తుండగా సర్దార్ పటేల్ అరెస్టయినారు. 1930 మార్చి 12 తేది దండికి మహాత్ముని జైత్రయాత్ర ప్రారంభమైనది. దినాలు గడిచేకొద్ది ఉద్యమం బలవత్తరం కాసాగింది. గాంధీ అరెస్టయినాడు. గాంధీ-ఇర్విన్ ఒడంబడిక జరగడం, తత్ఫలితంగా గాంధీమహాత్ముడు రౌండుటేబిల్ సమావేశాలకు హాజరుకా సమ్మతించడం, ఇవంతా తరువాతి పరిణామాలు.

రౌండుటేబిలు సమావేశంనుంచి తిరిగిరాగానే దేశంలో పరిస్థితి విషమించింది కొత్తవైస్రాయి

—కొంవ 10 పేజీలో

జననం
1869 సం.
అక్టోబరు 2 తేది

మరణం
1948 సం.
జనవరి 30 తేది

ప్రజాహితవుకోసం మహాత్ముడుచేసిన వుపవాసాలు

1. 1913 ఫోనిక్సు సెటిల్మెంటులోని కొందరి దుష్ప్రవర్తనకు ద. ఆఫ్రికాలో ఏడురోజుల వుపవాసం.
2. 1914 ఆదేకారణాన మరల 15 రోజుల వుపవాసం.
3. 1918 అహ్మదాబాదు కర్మాగారంలో సమ్మె కారణాన మరల మూడు రోజుల వుపవాసం.
4. 1919 రౌలట్‌బిల్లు ఆందోళనలో జరిగిన దుశ్చర్యల ఫలితంగా మరల 7 రోజుల వుపవాసం.
5. 1921 వేల్సు యువరాజురాకకు కారణంగా బొంబాయిలో చెలరేగిన హింసాకల్లోలమునకు ప్రాయశ్చిత్తంగా 5 రోజుల వుపవాసం.
6. 1922 చౌరీచౌరా వుదంతం ఫలితంగా 5 రోజుల వుపవాసం.
7. 1922 హిందూ-ముస్లిం ఐక్యతకోసం 21 రోజుల వుపవాసం.
8. 1925 సబర్మతి ఆశ్రమవాసుల తప్పిదాలకు కారణంగా తపశ్చర్యగా 7 రోజుల వుపవాసం.
9. 1929 మతకలహాల నివారించుటకు 21 రోజుల వుపవాసం.
10. 1932 కమ్యూనల్ అవార్డుకు వ్యతిరేకంగా ఆమరణాంతం కొనసాగింప నిశ్చయించుకొని వుపవాసవ్రత ప్రారంభం పూనాసంధితో ఉపవాసం జయప్రదముగ పరిసమాప్తి అయినది.
11. 1932 కారాగారంలో పెంట పూడ్చడానికి అప్పాసాహేబ్ పట్వర్ధనుకు అనుమతి ఇవ్వింటకు 3 రోజుల వుపవాసం.
12. 1933 హరిజన వుద్ధరణకోసం 21 రోజుల వుపవాసం.
13. 1934 హరిజనులకోసం మరల 7 రోజుల వుపవాసం.
14. 1939 రాజకోటసంస్థాన సమస్యపరిష్కారమునకు మరల "ఆమరణాంతం" వుపవాస దీక్షనిశ్చయం. ప్రధాన న్యాయమూర్తియొక్క తీర్పుమేరకు వుపవాసం ముగింపబడినది. మహాత్ముని హితవు సత్యమమైనదని ఆయన నిర్ణయించారు.
15. 1943 బ్రిటిషు యొక్క రాజకీయనీతికి అసమ్మతి సూచకంగా వుపవాసప్రారంభం. 21 రోజులు జరిగింది.
16. 1947 కలకత్తాలో మతసామరస్యం కోసం వుపవాసం. కలకత్తాలో పౌరుల హామీమేరకు 72 గంటలతర్వాత పరిసమాప్తిఅయినది.
17. 1948 ఢిల్లీనగరంలో మతసామరస్యంకోసం మరల వుపవాసం జయప్రదంగా పరిసమాప్తి అయిన మరికొన్నిరోజులకే పిచ్చివాని పిస్తల గుండ్లకుఎరయై హటాత్తుగా విషాదదారుణ బలిమర్యాదను పొందినాడు.

కామినియా నూనె [రిజిష్టర్డు]

శిరోజములకు మెదడుకు అద్భుతమైన శాస్త్రోక్తమగు తలనూనె.

వెంట్రుకలు రాలిపోవుటను నివారించును. తలను, మెదడును చల్లపరచి, వెంట్రుకల మొదళ్లను గట్టిపరచును. శిరోజములకు అందమును కాంతిని కలిగించి సుగంధ పరిమళము వలన మనమునకు సౌఖ్యమొసంగి తృప్తిపరచును.

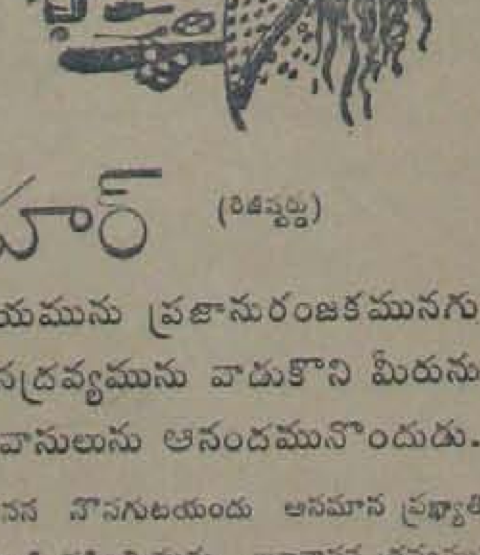

ఓటో దిల్ బహార్ (రిజిష్టర్డు)

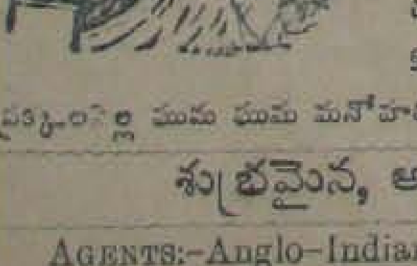

ఆకర్షణీయమును ప్రజానురంజకమునగు ఈ వాసనద్రవ్యమును వాడుకొని మీరును మీ సహవాసులును ఆనందమునొందుడు.

సువాసన నొసగుటయందు అసమాన ప్రఖ్యాతిని చిరకాలమునుండి గడించియున్న యీవాసన ద్రవ్యమును కొన్నిబొట్లు మీ చేరుమాలుపై చల్లుకొనినచో చుట్టుప్రక్కలనెల్ల ఘుమ ఘుమ మనోహర వాసనను వెదజల్లును.

శుభ్రమైన, అత్యుత్తమమైన సబ్బులు.

AGENTS:-Anglo-Indian Drug & Chemical Co., BOMBAY, 2.

పయనిద్దాం! నడువండి.

ఆకాశావిక ధృవతారలా.......
అనంతకోటికే ప్రాణవాయువై
అవతరించిన బాపూజీ.......
రైతులే జగత్‌రక్షకులను
చిపరినాటిసీ పల్కులు
మాగుండెల గుప్పుకున్నై
ఓబాపూజీ మేమంతా
నీవేమా రక్షకుడని
కొండలంత ఆశలతో
నీవంకే దృష్టినిల్పి
నీమీదే భవిష్యత్తును
నిల్పియున్న మాబ్రతుకుల
నడిఎడారి పాలుజేసి
ఏసీమకు వెళ్ళితివో!
కనబడదా నీమూర్తి
వినబడవా నీసూక్తులు
రైతుశక్తిని గుర్తించని
రారాజుల హృదయాలను
కరిగించిన హేబాపూ
కనబడవా మాకింక.......
అన్నల్లారా! తమ్ముల్లారా!
అక్కల్లారా! చెల్లెల్లారా!
అభాగ్యులం.......అభాగ్యులం....
ఆశాజ్యోతి.......అస్తమించె
శిథిలమైన పూరిగుడిసెల
జీవనజ్యోతి అంతరించె....
ఆలోచనకేముంది?
అంతరించె మనగాంధీ!
ఆబాపూ మధుసూక్తం
ఆచరణకు నడుముకట్టి
ఆబాపూ అడుగుజాడల
పయనిద్దాం నడవండి.

— కె. సత్య.

★ ఆంగ్లసామ్రాజ్యరవిని ఆర్యావర్తంలో అస్తమింపజేసిన ★

గాంధీజీ సత్యాగ్రహ సమరాలు

తమతమ దేశాల దాస్యశృంఖల విచ్ఛేదానికి హింసా మార్గంతప్ప అన్యమార్గంలేదని నమ్మే శకంలో, సర్వ ప్రపంచానికి ఆదర్శప్రాయంగా భారతస్వాతంత్ర్యాన్ని సాత్వికనిరోధ వుద్యమాలద్వారా సాధించి భారతావనికి ఒక విశిష్టతను చేకూర్చిన మహాత్మాజీ పదునెనిమిది సత్యాగ్రహ సమరాల సమీక్ష

దక్షిణాఫ్రికాలో

దక్షిణాఫ్రికాలో నివాసమేర్పరచుకున్న ఆసియా వాసుల పౌరసత్వ హక్కులను తిరుగా వెల్లడించుటకు 1906 వ సం॥ ఆగస్టునెల 22 తేది ట్రాన్స్‌వాల్ ప్రభుత్వగెజిట్‌లో ప్రకటించిన ఆర్డినెన్సుకు అసమ్మతి సూచకంగా జోహాన్సుబర్గులో 1906 సంవత్సరం సెప్టెంబరునెల 11 తేది గాంధీజీ నాయకత్వాన మూడు వేలమంది ఆసియావాసులచేరి దానిని అహింసా పూర్వక సత్యాగ్రహంద్వారా ప్రతిఘటించుటకు నిర్ణయించుకొన్న ఫలితంగా గాంధీజీతోసహా రెండు వందలమంది శిక్షింపబడ్డారు. కాని 1907 జనవరి 30 తేది గాంధీజీ-స్మట్సుమధ్య సంభాషణ జరిగి, రాజీ కుదిరింది.

• • •

భారతీయులు తమంతటతాముగా పేర్లు రిజిష్టరు చేసుకొన్నయెడల ఆర్డినెన్సు రద్దుచేయబడుతుందని యిచ్చిన వాగ్దానాన్ని జనరల్ స్మట్సు తుంగలో తొక్కి ప్రవర్తించిన ఫలితంగా, రెండువేలమంది భారతీయులు తీసుకొన్న సర్టిఫికేట్లను 1908 ఆగస్టు 16 తేది జోహాన్సుబర్గులో ఒక్కచోట పోగుచేసి తగులబెట్టడంతో సత్యాగ్రహం తీవ్రరూపం దాల్చింది. కాల్పులు, అరెస్టులు అంతులేకుండా, అమానుషంగా జరిగాయి.

• • •

నేటాల్‌రాష్ట్రంలోని న్యూకేజిల్ నుండి ట్రాన్స్‌వాల్ సరిహద్దుకు గాంధీజీ నాయకత్వంవహించి భారతీయుల నడిపించెను. ఆరువేలమంది గనుల కార్మికులు పెద్దయెత్తున సమ్మె ప్రారంభించిరి. వందలకొద్ది జైళ్ళకు పంపబడ్డారు. ప్రభుత్వానికి ముందుగా తెలిపి 2037 పురుషులు, 127 మంది మహిళలు, 75 బిడ్డలతోసహా ట్రాన్స్‌వాల్ ప్రవేశ వుద్యమం ప్రారంభమాయెను. గాంధీజీని, సత్యాగ్రహులను, స్మట్సు ప్రభుత్వం ఒక్కుమ్మడిగా నిర్బంధించినది. స్మట్సు - మహాత్మ గాంధీలమధ్య తాత్కాలికంగా రాజీ కుదరడంచేత ఆఖరుసారిగా 1914 జనవరి 21 తేది సత్యాగ్రహం ఆపివేయబడింది.

ఈ సత్యాగ్రహవుద్యమం స్మట్సు ప్రభుత్వాన్ని లొంగదీసింది. భారతీయులహక్కుల సాధించింది 3 పౌనుల సుంకం రద్దుచేస్తూ, భారతీయ పరిరక్షణచట్టం 1914 లో అంగీకరించింది స్మట్సుప్రభుత్వం.

• • •

భారతదేశంలో

కథియవార్‌లోని సంస్థానాధికార్లు ప్రయాణీకులవద్ద కమిశను సుంకాలు వసూలు చేయుచుండిరి. 1915 లో గాంధీజీ యీవిషయాన్ని భారతప్రభుత్వ దృష్టికి తేగా ఎలాంటిచర్య తీసుకోనందున కథియవార్ ప్రజలను సత్యాగ్రహ సమరానికి సమాయత్తం కావలసిందిగా హెచ్చరించెను. దేశంలో యిలాటి అహింసాపూర్వక నిరాయుధ ప్రతిఘటనకు గాంధీజీ పూనుకోడంతో భారతప్రభుత్వం వణికిపోయి 1917 లో సుంకముల పద్ధతి రద్దుచేసింది. ఇదే గాంధీజీకి భారతదేశంలో ప్రప్రథమ సత్యాగ్రహ విజయం

• • •

చరిత్ర ప్రసిద్ధమైన చంపారన్ సత్యాగ్రహం:- చంపారన్ రైతులను తమ పొలమంతా నీలిమందు వేయాలనే ఆంగ్ల నీలిమందు రైతులనిర్బంధం, దుమ్ములంటాసేనా వారు రైతులను పీడించేదానికి విచారించే దిక్కులేక రైతులంతా పక్కాసైనందున మహాత్మగాంధీ 1917 లో రైతుల కష్టనిష్ఠురాల విచారించుటకోగా మోతిహారిజిల్లాను వదిలిపోవలసిందని ప్రభుత్వం గాంధీజీకి నోటీసిచ్చింది. దాన్ని ధిక్కరించారు. కేసువిచారించారుగాని శిక్షవిధించలేదు. ప్రభుత్వం రైతులవిషయం విచారించటానికి వారి కష్టాలను ఆరునెలలో విచారించినది.

• • •

1917 యుద్ధసమయంలో కొత్తగా కాలనీలలోని వెరసు సేద్యానికి భారతదేశమ్మంతట అమాయకజనాన్ని ప్రభుత్వం బొంబాయిరేవునుండి ఎగుమతి చేయుచుండెను. మే 31 వరకే ఎగుమతిని నిలుపుదల చేయాలని హెచ్చరించారు. కొందరు మహిళలు సైన్యాన్ని కలుసుకొని పరిస్థితిని వివరించిరి. కార్మికులు పంపబడే పద్ధతి రద్దుచేయుటకు గాంధీజీ నిశ్చయించెను. అప్పటి రాజప్రతినిధి చెంసుఫర్డ్ ఈ కార్యక్రమ సత్యాగ్రహసత్తా కనుగొని గాంధీజీని సంభాషణలకు ఆహ్వానించెను. పరిష్కార మార్గమున 1920 జనవరి 1 తేది నుండి కూలీలను పంపే ఒప్పంద విధానమును రద్దుగావించెను.

• • •

కార్మికుల జీతాల హెచ్చింపుకు గాంధీజీ అహమ్మదాబాదు కార్మికులచేత 1918 ఫిబ్రవరి 26 నుండి సమ్మె సాగించారు. సమ్మెసటుత్వం సన్నగిల్లుచుండగా, స్వయంగా ప్రాయోపవేశదీక్ష ప్రారంభించిన మూడవనాడే. 1917 జూలైలో వున్నప్పటి జీతాల మీద నూటికి 35 వంతున హెచ్చించుటకు యజమానులు ఒప్పుకొనిరి.

• • •

1918 మార్చిలో గుజరాత్‌లోని ఖేదాలో పంటలు పండక, కష్టి రైతులు శిస్తురాయితీ కోరగా ప్రభుత్వాన్ని నిరాకరించింది. గాంధీజీ శిస్తులు చెల్లించవద్దని రైతులకు సలహాయిచ్చారు. కొంతకాలానికి ప్రజాశక్తికి ప్రభుత్వం తలొగ్గవలసివచ్చింది. చివరకు రైతులు కోరినట్లుగా శిస్తుమినహాయించింది.

• • •

దక్షిణాఫ్రికాలో సత్యాగ్రహోద్యమంతో విజయాన్ని పొంది, భారతావనిలో అనేక చిన్నచిన్న సత్యాగ్రహాలు విజయవంతంగానడిపి, నిర్బంధశాసనాన్ని పురస్కరించుకొని గాంధీజీ మొట్టమొదటిసారిగా 1919 సంవత్సరం ఏప్రిలు 6 తేదినుండి అఖిలభారతవ్యాప్తమైన దేశవ్యాపిత సాత్వికనిరోధ సమరాన్ని సాగించారు. ఆదే భారత స్వాతంత్ర్యచరిత్ర స్వర్ణాధ్యాయానికి నాంది. రౌలట్ శాసనవ్యతిరేకవుద్యమం. గాంధీజీ యీవుద్యమ కార్యక్రమం మద్రాసునుండి 1919 మార్చి 23 తేది యిచ్చారు. కార్యక్రమం ఏప్రిలు 6 నుండి 13 వరకు ఒక వారంరోజులు జరుపబడాలని నిర్ణయించబడ్డది. సమ్మెలు, అసమ్మతి ప్రదర్శనాలు, సభలు, ప్రార్థనలు, దేశమంతటా ప్రబలంగా జరిగాయి. ఆవారం రోజులలో ప్రభుత్వపోలీసుల అమానుష దౌర్జన్యాలకు పరిమితిలేదు. ముఖ్యంగా జలియన్‌వాలాబాగ్ అమృతసర్‌లో చేరిన 20 వేల నిరాయుధ ప్రజాసమూహంమీద డయ్యర్ అనే మానవపిశాచి మిలిటరీకాల్పులు సాగించిన ప్రభుత్వం. అధికార ప్రకటనల ననుసరించే 400 మందికిపైగా చనిపోయ్యారు. వెయ్యమందికి బలమైన గాయాలు తగిలాయి.

గాంధీజీ వుద్యమాన్ని ఏప్రిల 18 తేది నిలిపివేశారు. వుద్యమంలో జరిగిన పొరపాటులను ఆలోచించకుండా వుద్యమం ప్రారంభించడమే హిమాలయసదృశమంత తప్పుచేశానని గాంధీజీ చెప్పుకున్నారు. సత్యాగ్రహంలో తన అపరాధాన్ని ఒప్పుకొంటూ, సత్యాగ్రహ శక్తి మేరలో వుండాలని, హింసాప్రవృత్తికి తావివ్వరాదని హెచ్చరించారు.

• • •

గాంధీజీనడిపిన ద్వితీయ అఖిలభారత వుద్యమం 1920 ఆగస్టులో జరిగిన ఖిలాఫత్, సహాకారనిరాకరణ వుద్యమాలు. ఖిలాఫత్‌కమిటీ గాంధీజీ కార్యక్రమాన్ని అంగీకరించింది. ఆగస్టు 1 తేది గాంధీజీ సహాయనిరాకరణోద్యమానికి అంకురార్పణ చేశారు.

సెప్టెంబరు 4 తేది కలకత్తాలో జరిగిన ప్రత్యేక కాంగ్రెసు సహాయనిరాకరణ కార్యక్రమాన్ని అంగీకరించింది. బిరుదుల పరిత్యాగం, ప్రభుత్వ కాలేజీలు, పాఠశాలలు, న్యాయస్థానాలు, శాసనసభల బహిష్కరణం, జాతీయవిద్యాపీఠాలు, పంచాయతీ పరిపాలన నెలకొల్పడం, కాంగ్రెసునిర్మాణం అధికము చేయడం, స్వరాజ్యనిధి వసూలుచేయడం, ఖద్దరువ్యాప్తి-ఆనాటి కార్యక్రమంలోని ముఖ్యాంశాలు. 1921 అంతానికి దాదాపు 30 వేలమంది నిర్బంధింపబడ్డారు. 1922 ఫిబ్రవరిలో బార్డోలీతాలూకాలో శిస్తు నిరాకరణోద్యమంతోసహా సహాయనిరాకరణ వుద్యమం ప్రబలంగా సాగించుటకు నిశ్చయించారు. అయితే చౌరీచౌరాలోజరిగిన హింసాకాండవలన వుద్యమ కార్యక్రమం రద్దుచేశారు. గాంధీజీ మార్చి 10 తేది అరెస్టుచేయబడి 6 సంవత్సరాల శిక్ష విధించబడ్డారు. వుద్యమం నిలిపివేయబడ్డది. కౌన్సిలుల ప్రవేశం అనే వాదం బలపడుచుండినది.

• • •

—(తరువాయి 10 పేజీలో)

మహాత్ముని హత్యచేయుటకు చేయబడిన కుట్ర వివరం

అసలనకథ ఢిల్లీ-బొంబాయిలమధ్య జరిగినదట

గాంధీజీని హత్యచేసిన యువకుడు మున్నయ్యా రేళ్ల వయసుగల మహారాష్ట్ర హైందవుడు నాథూరాం వినాయక గాడ్సే. పూనాలో 'హిందూ రాష్ట్ర' అను పత్రికకు సంపాదకుడు. ఆపత్రిక అఖిలిండియా హిందూమహాసభ మాజీ అధ్యక్షులైన శ్రీ వి. డి. సావర్కార్‌గారి విధానాన్ని అనుసరిస్తుంది. ఈ పత్రిక ఎప్పుడు గాంధీజీకి వ్యతిరేకంగా వ్రాస్తూనే వుండినది.

ఇతన్ని అరెస్టుచేసి జనవరి 31 శనివారం మేజిస్ట్రేటు ఎదుట హాజరు పెట్టారు. దర్యాప్తు పూర్తి యేవరకు రిమాండులో వుంచవలసినదిగా మేజిస్ట్రేటు ఆజ్ఞాపించారు. గాడ్సేవద్ద సైకుచేయబడ్డ ఒకలేఖ కనిపించింది దానిమీద ఎవ్వరి సంతకమూలేదు 'ఢిల్లీకి పిరాకకు ఎకుదుయాస్తున్నాము' అనే వాక్యం ఆలేఖలోవున్నది జనవరి 20 తేదీన జరిగినసంఘటనకు నేటిహత్యకు, సంబంధం వున్నదనుకొనడానికి అనేక ప్రబల నిదర్శనాలు కనిపించుచున్నవి. ఈ సందర్భంలో పోలీసులు మరికొందరిని అరెస్టుచేశారు.

ఈకుట్రనుగురించి పరిపూర్ణ విచారణ సాగించడానికి అవసరమైనపరిశోధకులవారు కొందరిని ప్రత్యేకంగా నియోగించినారు. ఇండియన్ యూనియన్ మంత్రివర్గంలోని ప్రముఖనాయకులందరిని హత్యచేయడానికి కుట్రజరుగుచున్నట్లు తెలియుచున్నది. యూనియన్ మంత్రులు ఆజాద్, నెహ్రూ పటేలులను హత్యచేస్తామని బెదిరిస్తూ లేఖలు వెళ్ళినట్లు, ఆలేఖలు పరిశోధనల్లో దొరికినట్లు బెయిలీహెరాల్డు కొ రస్పాండెంటు వివరం వ్రాస్తున్నారు.

దేశం అంతటా గత మూడురోజులనుండి జరిగిన (3వ తేదీకి) సోదాలఫలితంగా కొన్ని వివరాలు తెలిసినవని గాంధీజీ హత్యకుగాను బొంబాయి. ఢిల్లీలమధ్య కుట్రజరిగిందని తెలుస్తున్నది గాంధీజీ హత్యకు సంబంధించిన కుట్రల వివరాలను కనిపెట్టడానికి తగినసాక్ష్యంలభించింది. కుట్రలో వివిధరాష్ట్రాలకు చెందిన ప్రముఖులు వున్నారట.

గాంధీజీ నిర్యాణానంతరం 48 గంటలు గడచిన పిదపకూడా బొంబాయి, పూనాలకు సంబంధించిన పోలీసులు హంతకునికి ప్రోత్సాహమిచ్చినవారి జాడలు తీస్తున్నారు. ఆదివారంనాడు బొంబాయిలో అరెస్టు చేయబడినవారిలో ముగ్గురుమందులు వ్యాపారులు కూడా వున్నారని తెలుస్తున్నది. వారుముగ్గురు సోదరులట. వారి ఇళ్ళను సోదాచేయగా కుట్రకు కొన్ని ఆధారాలు, పేర్లజాబితాలు దొరికినవట.

గాంధీజీని హత్యచేసిన పూర్వం జనవరి 26, 27 తేదులలో నాగపూరులో వుండినారు. ఆ తేదీలలో అతడు అక్కడవున్న ప్రముఖహిందూమహా ప్రతినిధులను, ఆర్. యస్. యస్. ప్రచారకులను కలుసుకున్నారు. నాగపూరులో కొంతమంది గాడ్సేకు ధనసహాయం చేశారట. ఈ సందర్భంలో ఆర్. యస్. యస్. నాయకుడు గోల్వాల్కర్, అతని సహాయకుడు కేల్కార్‌ను పోలీసులు అరెస్టుచేశారు. కోటీశ్వరుడైన శ్రీమార్ గుజార్ మారుటిని అరెస్టుచేశారు.

కాంగ్రెసు నాయకుల హత్యకు కుట్రజరిగినట్లు వార్తచేరగానే పలువురు రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘప్రచారకులు అండర్‌గ్రౌండులో పారిపోయారు. గోడ్సే వారంరోజులక్రిందట ఇండోరుకు వచ్చాడట. త్వరలో ఇండోరులో పలువురు అరెస్టుకానున్నారు.

ప్రమాదకరమైన నటువంటి కార్యకలాపాలను సాగిస్తూన్నటువంటి వ్యక్తులను, సంస్థలను నిర్దాక్షిణ్యంగా ప్రభుత్వం అణచివేస్తుందనితమ కార్యంలో ప్రజలు ప్రభుత్వంతో సహకరించాలని సర్దారు పటేలు హెచ్చరించారు.

కుష్ఠు ★ బొల్లి

గ్యారంటీ చికిత్స

త్రికాసుంది

వాడబడుచున్నవి మాఔషధ రాజములే ::

ఊబీజార్థ

డాక్టర్ యం. సుబ్బారెడ్డిగారికి

యం. డి., & హెచ్. ఎస్., ఎల్. సి. పి. ఎస్., గోపాలపురం.

అయ్యా!

తే 29-6-1929 దిగల మీ వి. పి. పి. యున్నూ, జాబున్నూ నాకు చేరినవి అందులోగల ఆదేశమును నేను గమనించినాను, అందు నిర్దేశించబడిన ప్రకారము రోగికి మందిచ్చినాను. ఆయన యిప్పుడు మందు సేవుకొనుచున్నారు. ఇంకా నాల్గవభాగముమందు మిగిలియున్నది. ఇంతవరకు అందువలన గలిగినఫలితమును క్రింద వివరించుచున్నాను. దేహముమీది యెర్రమచ్చలు దాదాపు పోయినవి. మొతకచర్మము ఇప్పుడు సహజముగా యున్నది. అన్ని వివరాలు యిచ్చినాను. ఏదైనా యితరమందు వాడవలసియుంటే దయచేసితెలుపండి. అట్లయితే సరియైన మందును వి. పి. పి. గా పంపండి, దానితో గ్యారంటీకము 100 మాత్రల దన్నా, పాతికబొన్ను కర్మసివారికైతేలము, ఒకటన్నా శగరోగసివారికైనా తిరుగుటపాలులో వి పి పి గా తప్పకపంపండి.

(సం) ఆర్. చంద్రశేఖరరావు,

నెం. 9. రైసిమిల్ — కనగాగలో — రంగూన్.

10 భాషలలో కేటలాగులు, యోగ్యతాపత్రములు

ఉచితము!

రెడ్డి & కో., (రిజిస్టర్డు)

గోపాలపురము, తలుకు, తూర్పుగోదావరిజిల్లా.

బ్రాంచి ఆఫీసు : కాపువీధి — నెల్లూరు.

జగత్ప్రళయమ్

—— (o) ——

ఏదీ ఆ ముదితోసినోటివగ? వేదీ ఆ సుధాజ్యోతి? శోధాదీప్తమ్ముగు ఆ మహాత్ముయిక యీ పాపిష్టి హిందూర్వియం దేదీ? ఎక్కడిది గొంతుకోతయిదు యిప్పు! మాకు ఇంకేమి గాంధీదేవుండు? యిచేల గన్నడు మతాంధీభూత భూసిపర్తై!

> దాస్యశృంఖలాబంధ నంత ప్తమైన
> భారతావని బంధమ్ము దావుకొంకు
> అవతరించిన మధుర దయార్ద్రచితరు.
> గాంధిదేవుడు. మనకిక కానరాడు!

అనవే పావన గర్భగోళక నటత్పాందాగ్రిందకారమ్ము పీత్కారవి. భూమింబడి. కాటికట్టియలలో ఘోరమ్ముగా గాలనం దనుకీ పాడు కృతఘ్నజాతికయి సంతాపించె: ఆ ప్రేమపావనునే. ఆ పితనే. కటా. యిక వచింప జాలి యీ గాథల్.

— కణ్వశ్రీ.

శాంతిదూత నిర్యాణానికి ప్రపంచ నాయకుల భాష్పాంజలులు

బ్రిటిషుప్రధాని క్లెమ్. అట్లీ

బ్రిటిషుప్రధాని క్లెమెంట్ అట్లీ, మహాత్ముని మరణానికి సంతాపం వెలిబుచ్చుతూ జనవరి 30 తేది రాత్రి రేడియోలో ప్రసంగించారు.

"గాంధీగారి దారుణ హత్యావార్తవిని నిర్విణ్ణులు కానివారు లేరు. ప్రపంచ మహాపురుషులందరిలోను ఆయన అగ్రగణ్యుడు. కాని ఆయన చరిత్రలో మరొకశకానికి చెందినవాడుగా అగుపిస్తాడు. పాశ్చాత్యులపై తూర్పుదేశాల తిరుగుబాటుకు ఈయన ప్రతిరూపమైనాడు. ఈయన సిద్ధాంతాలలో గణ్యతమమైనది అహింస. భౌతికవాదాన్ని విరసించి నిరాడంబర జీవనంకొరకు పాటుబడ్డాడు. ఈయన జీవిత చరమభాగంలో ఇండియాసాధించిన స్వాతంత్ర్యాన్ని మతకలహాలు వ్యర్థంచేస్తున్నపుడు ఆయన ఆమరణ నిరసన దీక్షను పూనుకుంటానని ప్రకటించడంవల్ల హింసాభావం సమసిపోయి వాతావరణం సుహృద్భావపూరితమైంది. హంతకుడు దారుణంగా హత్యచెయ్యడంతో శాంతి సౌభ్రాతృత్వాలకోసం ప్రసాదించిన ఒక దివ్యవాణి ఆగిపోయింది. కాని ఆయనఆత్మ ఆయన దేశీయులందరిని ఆవహించి శాంతి సౌభాగ్యాలవంక నడిపింపగలదనే నా ఆశ"

ప్రెసిడెంటు ట్రూమన్

అమెరికా అధ్యక్షుడు ట్రూమన్ ఒక ప్రకటన చేస్తూ జీవితకాలంలో మహాత్ముడు సాగించిన ఉత్తమ కృషియే" ఆయనకు శాశ్వతమైన స్మృతిచిహ్నం కాగలదన్నారు

"గాంధీజీ భారత జాతీయవాదులలో అగ్రగణ్యుడు. ఆయనబోధనలు చర్యలు కోట్లకొలది ప్రజలను ముగ్ధులను చేయగలిగినవి. కేవలం రాజకీయరంగంలోనేకాకుండా ఆధ్యాత్మికరంగంలోకూడ ఆయన పలుకుబడి అమోఘమైనది. మహాత్ముడు ప్రతినిధ్యంవహించే శాంతిసౌభ్రాతృత్వాలకొరకు క్రీస్తు కృతోత్సాహంతో ఇతోధికంగా పాటుబడడానికి ఇండియాప్రజలు మాత్రమేకాకుండా ప్రపంచప్రజలు సహితం ఆయనచేసిన మహత్తర త్యాగంనుంచి స్ఫూర్తిని పొందగలరని నమ్ముచున్నాను"

ఈమన్ డివెలరా

ఐర్లండు ప్రధాని ఈమన్ డివెలరా ఇలాఅన్నారు. "ఐర్లండులో మన స్వాతంత్ర్య పోరాటానికి ఇండియా స్వాతంత్ర్యానికి పోలికలున్నవి. మన ప్రజలు ఇండియాప్రజల ఆశయాలలో ఏకీభవించి సోదరులుగా ప్రవర్తించారు. మహాత్ముని మరణంతో ఇండియాప్రజలు ఒక పెన్నిధిని పోగొట్టుకున్నారు. ఆయన ఆత్మత్యాగంవల్ల ఇండియాప్రజలు ఆయన కత్యంత ప్రియతమమైన శాంతి సౌభ్రాతృత్వాలు నెలకొల్పుకోవాలనే మాప్రార్థన.

ఫ్రెంచిప్రధాని షూమన్

"గాంధీజీ మరణవార్త మాహృదయాలను దుఃఖనిమగ్నం చేసినది. ఈ మరణంమూలంగా విపరీత విపత్కర పరిణామాలేవీ వుండబోవనే నేను ఫ్రెంచి ప్రభుత్వం ఆశిస్తున్నాం."

మెకంజీ కింగ్

కెనడాప్రధాని మెకంజీకింగ్ పండిట్ నెహ్రూకు క్రింది సంతాప సందేశాన్ని పంపించారు. "అహింస కొరకు యావజ్జీవితం స్వార్థరహితంగా పాటుబడ్డ మహావ్యక్తి హింసకుగురియై తనువు చాలించడం అత్యంత విషాదవహమైన విషయం.

జనరల్ స్మట్సు

దక్షిణాఫ్రికా ప్రధానమంత్రి స్మట్సు సేనాని గాంధీజీ చేసిన మానవసేవను కొనియాడారు. "నేనూగాంధీజీ నంతైనసంవత్సరాలుగా మిత్రులము. ఆయనఎల్లపుడు న్యాయంగా విశాలదృష్టితో చర్చించడానికి సంసిద్ధుడని నేను గ్రహించాను. ఏసమస్యనైనా శాంతియుతంగా పరిష్కరించడానికి ఆయన ఎల్లప్పుడు అన్వేషించేవాడు"

నేక్రాషీపాషా

ఈజిప్షియన్ ప్రధాని నోక్రాషీపాషా మహాత్ముని మృతికి తన సంతాపాన్ని ప్రకటించారు.

"ప్రపంచంలో ఇతర రాజ్యాలతోపాటు భారత నాయకుడు, శాంతమూర్తియైన గాంధీజీ హత్యను ఈజిప్టు నిరసిస్తున్నది ప్రపంచంలోని మహాపురుషులలో ఆయన ఒకడు. మానవాభ్యున్నతికై ఆయన అవిరళం కృషిచేశారు ఇంతకంటే మానవజాతికి జరగదగు అపకృతి వేరేలేదు"

కాయిదేఅజాం జిన్నా

"గాంధీగారు దారుణ మరణానికి గురియైనారు అన్న విదుగువంటి వార్తవిని హృదయావేగం చెందినాను. ఆయనను హత్యచెయ్యడం మిక్కిలి నికృష్టచర్యయే రాజకీయాశయాలలో మాకు భేదాభిప్రాయం వున్నప్పటికి గాంధీజీ హిందూసంఘానికి శరోరత్నం అనవలసిందే. దేశచరిత్రలో ఇట్టి విషమ సమయంలో ఆయన మరణించినందుకు ఆయన కుటుంబీకులకు, హిందూసంఘానికి హృదయపూర్వకంగా నాసానుభూతి తెలియచేస్తున్నాను."

జార్జి బెర్నార్డుషా

గాంధీజీకంటె [illegible] ప్రసిద్ధ రచయిత జార్జి బెర్నార్డుషా గాంధీజీ మరణవార్త వినగానే ఇలాఅన్నారు.

"అతి స్వాతంత్ర్యం ఎంతో ప్రమాదకరమనడానికిదొక నిదర్శనం"

★ సింహపురికి మహాత్మ గాంధీగారికి సంబంధము ★

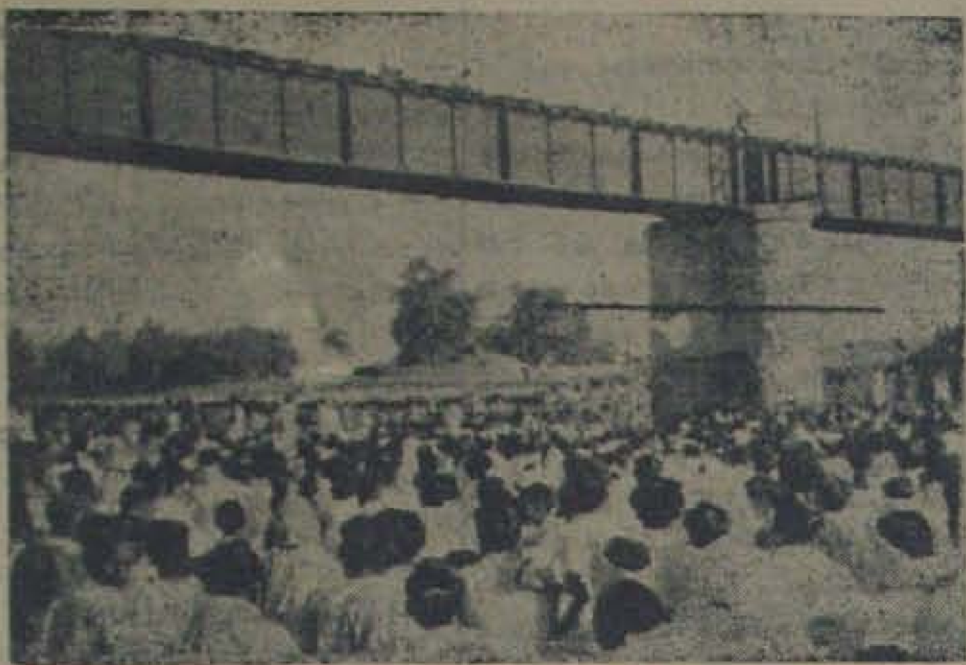

పై రెండు చిత్రములు

31–1–48 తేది ఢిల్లీలోని గాంధీజీ అంత్యక్రియల సందర్భంలో, నెల్లూరు పెన్నానదిలో జరిగిన సంతాపసభకు హాజరైన అశేష ప్రజా సమూహంలోని భాగం.

మధ్యచిత్రం

ఈ ఛాయాచిత్రం మహాత్మగాంధిగారు 33 సంII నాడు అనగా 1915 సంII నెల్లూరులో జరిగిన మద్రాసురాష్ట్రీయ రాజకీయమహాసభకు విచ్చేసినప్పుడు తీయబడినది.

కూర్చున్నవారు: ఎడమనుండి కుడికి (1) రైట్ ఆనరబుల్ వి. యస్. శ్రీనివాసశాస్త్రి (2) మహాత్మ గాంధీ (3) స్వర్గీయ రేబాల లక్ష్మీనరసారెడ్డి (4) యస్. శ్రీనివాసయ్యంగార్ గారు.

నిలుచున్నవారు: (1) [illegible] (2) [illegible] (3) [illegible]

శ్రీ కస్తూరీదేవి విద్యాలయమునకు బాపూజీ శంఖుస్థాపన జరుపుట. 1920 సంIIరం మే నెల 11 12 తేదులు.

మజెస్టిక్ టాకీస్
స్టోన్‌హౌసుపేట — నెల్లూరు
5-2-1948 తేది మొదలు
నారాయణ - కమలకుమారి - బలిజేపల్లి నటించిన

జెమినీవారి జీవన్ముక్తి

Matinee at 3 p.m.
On 7th and 8th
FEBRUARY 1948
Charles Dickens' Great Novel
A TALE of
TWO CITIES
(ENGLISH)

మహోదయానికి — మైపాడులో
8-2-48 తేది ♣ రాత్రి 10 గంటలకు
కృష్ణలీలలు అనునాటకము
చెన్నూరు శేషగిరిరావు - టి. సుబ్బరాయులు - వెంకటేశ్వర్లు - శ్యామల - కాంతాదేవి.
మున్నగు ఘటికులు నటింతురు.
సముద్రస్నానానికిముందు "శ్రీ కృష్ణలీల" జూచి తరించండి.

పల్లెల్లో రేడియోలకు విండ్‌చార్జర్
—(o)—
పల్లెటూరి రేడియోలకు బ్యాటరీచార్జి చేయుటకు ముఖ్యమైన సాధనం "విండ్‌చార్జర్" మావద్ద అమ్మకమునకు సిద్ధంగావున్నది. బ్యాటరీచార్జికోసం యికమీదు పట్నాలు తిరుగనవసరంలేదు.
శ్రీ రామా ఎలెక్ట్రికల్ వర్క్సు,
ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరు.

కావలి తాలూకా
ఇరిగేషన్ మహాసభ

15-2-48 తేది కావలిలో
మ॥ 2 గం॥కు బోర్డుహైస్కూలున జరుగును
అధ్యక్షులు : బెజవాడ రామచంద్రారెడ్డిగారు
ప్రారంభకులు : మంత్రి భక్తవత్సలంగారు
మంత్రి గోపాలరెడ్డిగారుకూడవత్తురు
రైతులెల్లరు విచ్చేయవలెను.

కావలి డి. ము. కోర్టులో
E. P. 204 of 47. S.C. 235 of 1936
చతుర్వేదుల రామచెంద్రయ్య .... వాది.
పుట్టగుంట కామమ్మ వగైరాలు
సాకీన పెంచలోను కోతియం. } ప్రతివాదులు.
యీక్రింది షెడ్యూలుదాఖలా స్థిరాస్థిని యీకోర్టు మూలకం 22-3-48 తేదిన యాలంబడును.
— ఆస్తి షెడ్యూలు —
కోవూరు తాలూకా పెంచలోను క్షేత్రయంలో చేయు పుట్టగుంట పిచ్చయ్యగారల్కు 1 ప్రతివాదిస్వాధీనంలోని ఆస్తివరం సర్వే నెం 316/1 రు యం. 1-20 ల్లకు సరిహద్దులు. (తూ) బోడ పెదపిచ్చయ్య మాగాణి (ద) ఆంబటి వెంకటేశుమాగాణి (ప, ఉ) వంటకాలువ యీహద్దులలోని యం. 1-20 లలో 1 ప్రతివాదిస్వాధీనంలోవుండే సమిష్టిన యం. 0-60 ల్లు క్రయం రు 500-0-0 లు.
పనుమర్తి సత్యనారాయణ, వాదిప్లీడరు.

నెల్లూరు జిల్లాకోర్టులో
A. S. No. 258 of 47
సుమతి మైకాకంపెని గూడూరు అప్పిలువాది
(1) ఉప్పాల జానకిరామిరెడ్డి
(2) కోటూరు వెంకటసుబ్బారెడ్డి } రెస్పాండెంట్లు
[సాకీన యినమడుగు]
మీ మెంబరు అప్పిలువాదివల్ల నెల్లూరు సబ్‌కోర్టు ఫయిల్ O. S. నెం. 107 of 46 రు తీర్పును రద్దుచేయుమని కోరుచూ అప్పిలువాదివల్ల అప్పిలు దాఖలుచేయబడి వున్నది. యిందునగురించి మీకు ఆక్షేపణవున్న చో 9-3-48 ది పగలు 10 గం॥కు హాజరై తెలుపుకొనవలయును. లేనియెడల మీపరోక్షము రు తీరుమానించబడును.
రేపూడు వెంకటగోవిందరావు, వకీలు.

జమీన్‌రైతు

సర్వజిత్ పుష్య శుద్ధ ద్వాదశి
6-2-1948 :: శుక్రవారం

జగత్పిత అస్తమయం

●

పెను తుపాను పీడే సముద్రంలో చుక్కానిలేని నావస్థితిలోనున్నది భారత దేశం. లోకబాంధవుడు బాపూజీని కోల్పోయి.

మన రాజకీయ రంగస్థలంనుంచి మహాత్ముని దివ్యశక్తి ప్రభావాల విష్క్రమణ తోటి పూహాతీతమైనటువంటి శూన్యత ఏర్పడింది.

మహాత్ముని మధురప్రేమవాణి అథంగుర మౌనముద్ర ధరించుటతోటే దేశములో అస్వాభావికమైన నిశ్శబ్దాంధకారాలు మనల్నంతా అదృక్కులను చేశాయి.

దేశానికి నేడు రెండే మార్గాలున్నాయి. ఏ ఆదర్శాలకైతే మహాత్ముడు సజీవ ప్రాతినిధ్యం వహించాడో, ఆ ఆదర్శాలగు శాంతి సామరస్యాలు, సత్యాహింసలు, దయాదాక్షిణ్యాలు మన కనుసరణీయములా? లేక, ఏ కృత్రిమ సంకుచిత సూత్రాలకైతే మహాత్ముని హంతకుడు కేవలం విధిప్రేరిత ప్రతిమామాత్రుడైనాడో ఆ సూత్రములగు అసహన దౌర్జన్యాలు; రాగద్వేషాలు; కుట్రాకాపట్యాలు ఇవి మనకు ఆచరణ యోగ్యములా?

మహాత్ముడు గతించినా ఆ మహాత్మ గతించదు. ఆయన భౌతికశరీరం బూదియైనా ఆయన జీవాన్నంతా ధారపోసినటువంటి ఆదర్శాలకు మరణంలేదు.

మనదేశానికేగాదు, కల్లోలితమైనపృథ్వికంతా ఈతర్కం చేసుకోనవలసిన అగత్యం వున్నది.

అంతర్జాతీయ సంబంధాలలో ప్రాబల్యమీమాంసకు తిలోదకాలిచ్చి ప్రజాక్షేమం గుర్తులోవుంచుకొని సత్యాహింసలద్వారా చిక్కుల నెనాడుపరిష్కరించుకో గలుగుతామో ఆనాడే వెండల్ విల్కీ యొక్క ఐక్య ప్రపంచ మధురస్వప్నాలు సత్యసాధ్యం కాగలవు. ఆనాడే ఎమర్సన్ చెప్పిన 'ఏకశాసితజగత్తు' యదార్థంకాగలదు.

గాంధీజీవితంపై తెరపడి పోయింది. కాని గాంధీశకం నిజంగా ఇక ప్రారంభం కావాలి. ఆయనచేసినకృషి కొనసాగించటమే మనమాయనకు చేయదగ్గ స్మృతిచిహ్నం.

గాంధీజీ విశ్వజనీనుడు. దేశకాలపాత్రాతీతుడు. ఆయనకృషికి పరమావధి విశ్వమానవకళ్యాణం.

మనకార్యాలకంతాలక్ష్యశుద్ధిలేదు, పట్టుదల లేదు. ఆయన్ను అనుసరించాలంటే మనం సత్యాగ్రహులంకావాలి. శాంతిజీవితంలో దైనందిన వ్యవహారాల్లోగూడా సత్యాగ్రహులు కావాలి. స్వచ్ఛంద శాంతిసైనికులై నప్పుడే మన మాయనసూత్రాలను త్రికరణశుద్ధిగా అనుసరించ యోగ్యులు కాగలం.

గాంధీజీతో నెల్లూరు బాంధవ్యము

ఆదేమి అదృష్టమో? ప్రథమాన్నుండీగూడ మహాత్మాజీకి నెల్లూరుతో సంబంధ బాంధవ్యాలు ఏర్పడ్డవి.

1915

దక్షిణాఫ్రికా సత్యాగ్రహానంతరం భారతదేశ పర్యటనచేస్తూ ప్రథమంలో 1915 సం.లో నెల్లూరులోని రేబాల లక్ష్మీనర్సారెడ్డిగారి చవుకా హాలులో జరిగిన మద్రాసు రాష్ట్రీయ రాజకీయ మహాసభకు విచ్చేశారు అనాటి కలెక్టరు దివాన్ అర్. రామచంద్రరావుగారు గాంధీజీని తన అతిధిగా విడుపు కొన్నందుకు అనాటి ప్రభుత్వం అతన్ని సంజాయిషీగూడా అడిగిన దంటారు. అనాటి ఆగమన సందర్భంలోని ఫోటో దృశ్యం స్థలాంతరమున చూడవగును.

1921

బెజవాడలో అఖిలభారత కాంగ్రెస్ సమావేశము నకువచ్చిన సందర్భంలో 7-4-1921 న నెల్లూరుకు విచ్చేసి తిక్కవరపు రామిరెడ్డిగారింట బసచేసిరి. ఆ సందర్భంలోనే తిలక్‌నిధి కోటి రూపాయలు వసూలుగూడ.

అనమాయాన్నే పల్లెపాడు ఆశ్రమ ప్రారంభోత్సవంగూడ జరిపిరి. చతుర్వేదుల వెంకటకృష్ణ, దిగుమర్తి హనుమంతరావుగారలు సబర్మతీ ఆశ్రమంలో శిక్షణబొందివచ్చి యీ ఆశ్రమస్థాపకులైరి. ఆసందర్భంలో పల్లెపాడు ఆశ్రమాన్నుండి గ్రామంలోకి దయచేయవలసిందిగా పౌరులు కోరినందుకు హరిజనులను బ్రాహ్మణవీధుల్లో రానిచ్చేయెడల నేనొస్తాను, లేనిచో రానని మొగించాడు.

1919 లో హిందూ మస్లిం గలాటా, తుపాకి కాల్పులు, కొందరు మస్లిములు చంపోవుట జరిగియుండెను తదుపరి గాంధీజీరాక సందర్భములో కాలేజీ మైదానమున జరిగిన మహాసభలో అసహాయ ఉద్యమాన్ని గూర్చి ఏమోచెప్పుతారని అందరూ అనుకుంటుంటే గాంధీజీ ప్రథమంలో యీ మతఘర్షణగూర్చి ప్రస్తావిస్తూ -

"ఆగమశాస్త్రముల ననుసరించి దైవపుత్సవములు మేళతాళములు నిలుపుదలలేక జరుగవలసినదొకటే నియమముగా గ్రహించి, మహమ్మదీయులు మీనుగలపై, ఒకహిందూదైవమును పూరేగించిన హిందూ ప్రముఖులెవరో వారిని నేను చూడవలయునని ఆశించుచున్నాను"

అని మాట్లాడిరి. అనాటినుండే హిందూముస్లిం సామరస్యమునకు వారికిగల గాఢాభిలాష ఎట్టిదో యిందుమూలట్టి తెలియగలదు.

అనాడె నెల్లూరు ప్రోగ్రెసివు యూనియనులో తిలక్‌పటమునుగూడ ఆవిష్కరించిరి.

1929

ఈసంవత్సరం తిరుగా అసహాయ ఉద్యమవ్యాప్తి ప్రచారసందర్భమున విచ్చేసి రేబాల పట్టాభిరామరెడ్డిగారింట బసచేసిరి. 1929 మే 10, 11, 12, 13 తేదులలో ఈజిల్లాలోపర్యటించి, 14 తేది గూడూరు, నాయుడుపేట మీదుగా చిత్తూరుజిల్లాకు పోయిరి.

ఈ సందర్భంలోనే శ్రీ కస్తూరిదేవి విద్యాలయమునకు మేనెల 11, 12 తేదులలో శంఖుస్థాపన మహోత్సవముగూడ జరిపిరి. అప్పుడు తీయబడిన ఫోటోస్థలాంతరమున చూడనగును ఈ సంచారములో యీజిల్లాలో జరిగినదానిని గురించి వెనక తమ యంగ్‌ఇండియా పత్రికలో వీరి కార్యదర్శి ప్యారేలాల్‌గారిట్లు వ్రాసిరి.

"నా ఆంధ్రదేశ పర్యటనంలో నెల్లూరు జిల్లాలో నేను పర్యటించినది నాకు మరపునకురాక జ్ఞాపకముంచుకొన దగినదిగానున్నది. అప్పటి ఏర్పాట్లు, పద్ధతులు బాగుండినవి. పైగా నాకు సమర్పింపబడు సన్మాన పత్రములను గురించి అవి యెట్లుండిన నాకు సంతృప్తికరమో దానిని గురించి నేను యంగిండియాలోను, యితర పత్రికలద్వారానుతెలిపియుండిన్ని ఒకచోటగూడఅట్టి నాకోరిన సన్మానపత్రిక నాకురాక అది నెల్లూరు జిల్లాలో పులివపాడు గ్రామంలో దేవరపల్లి వెంకటకృష్ణారెడ్డిగారిచే యివ్వబడినది" అని మహాత్ముడు అభిప్రాయపడి యున్నారు అని వ్రాసిరి.

దీనిబట్టి గూడ మహాత్మాజీకి నెల్లూరునందుగల ప్రత్యేక అభిమానం వెల్లడికాగలదు.

1933

ఈ సంవత్సరమున హరిజన ఉద్యమ ప్రచారంలో 30-12-1933 న నెల్లూరు విచ్చేసిరి. ఆసందర్భంలో కావలి, అల్లూరు, గండవరం, బుచ్చిరెడ్డిపాలెం, దామరమడుగు నెల్లూరు, గూడూరు, వెంకటగిరి దర్శించిరి. ఆరాత్రి వెంకటగిరిలో విశ్రమించిరి. ఈసందర్భంలో గండవరమున హరిజన సేవాలయ శంఖుస్థాపన జరిగినది. ఎందువల్లనో యింతవరకు అక్కడి అట్టే నిలచివుండడం విచారకరం. నెల్లూరులో రేబాల పట్టాభిరామరెడ్డిగారింటవద్ద బసచేసిరి.

30 రాత్రి వెంకటగిరిలోవుండి 31 తేది చిత్తూరు జిల్లాకు పయనమైరి. ఆరాత్రి రతికినేనివారి అస్థిపాస్తులంతా జమీందారువలన నష్టపడ్డవని చెప్పగా అందుకు యేమీ విచారపడనక్కరలేదని, తనతో గూడావచ్చి, తన ఆశ్రమంలోవుంటే వారికేమీ కొరతవుండదని ఓదార్చిరి.

31 తేది ఉదయం జమీన్‌రైతుల సందర్శనం జరిగింది. శ్రీ రంగాగారు జమీన్‌రైతుల క్రిమమి గూర్చితెలిపిరి. దానిలో 'జమీందారీవిధానమును శాసనంద్వారా నిర్మూలించుట' అన్నవిషయాన్ని పురస్కరించుకొని శాసనముద్వారా నిర్మూలించుట అనే పదం ఎందుకు చేర్చారని మహాత్ముడు ఆక్షేపించిరి. దీనినిబట్టి ఆయన ఎంత విప్లవకారుడో, జమీందారీరద్దుకు ఆయన యెంత అభిమతపడుతుండినాడో తెలియగలదు ఆ సందర్భంలోనే మీకోరిక చాలా పరిమితంగావున్నది. సత్యాగ్రహం చేసియైన మీ కోరికను సఫలీకృతం చేసికొనుటకు హక్కుగలిగియున్నారని అభిప్రాయమిచ్చిరి. ఆ ఉదయం హరిజనవాడలో పుస్తక భాండాగారానికి పునాదివేసిరి. అది యింతవరకు నెరవేరకుండుట విచారకరము.

హరిజననిధికి ఆంధ్ర జిల్లాలన్నిటికంటే యీ జిల్లాలో యెక్కువ వసూలైనది. రొక్కరూపమున రు 10682-3-2 యున్న, నగలరూపమున రు 1576-5-9 యున్న, మొత్తం రు 12258-8-11 లు వసూలయినది. ఆదఫాగూడా యింగిండియాలో నెల్లూరుజిల్లాలో యెక్కువ వసూలయినదని అభిప్రాయమిచ్చిరి.

1946

అఖరుదఫా మద్రాసు హిందీ సప్తాహమునకు వెళ్లుచూ వార్ధానుండి స్పెషల్ రైల్లో మద్రాసు వెళ్లిరి. ఆసందర్భంలో 21-1-46 తేది పగలు12-45 గంటలకు వారి స్పెషలు దర్గామిట్టలో ఆగినది. అనేకజనం సందర్శించారు. హరిజన నిధికి చాలామంది చందాలిచ్చారు. ఆజాద్ హిందీఫౌజు నిధికి వీరిద్వారా 3118 రూ. ల చెక్కు సమర్పింపబడెను. అనాథ శిశుశరణాలయమువకు రు 500 లు మహాత్మాజీద్వారా కొందరు సమర్పించిరి. దానిలో కోట పోలూరువారు రు 116 లు మాంబట్టు రు 116 లు, సూళూరుపేట 800 లు. కాళంగివారు రు 116 లు గూడ సమర్పించుకొనిరి.

ముగింపు

గాంధీజీ మొదట అడుగుపెట్టినది 1915 లో నెల్లూరులో నేను. ఆశ్రమస్థాపన ఆంధ్రంలో ఒక్క నెల్లూరులో నేను. బాపూజీ ధర్మపత్ని కస్తూరిబావిద్యాలయ శంఖుస్థాపనగూడ ఒక్క నెల్లూరులో నేను; కాపునబాపూజీకి నెల్లూరు అంటే యెక్కువ అభిమానముండేది. పల్లిపాడు పినాకినీ సత్యాగ్రహ ఆశ్రమంలో ఒకప్పుడు దొంగలు తొరవడి ఇస్కాలెంకయ్య చంపబడుటను తెలిపెట్టిన సందర్భాన్ని విని మహాత్మాజీ కస్తూరిబాజీవద్ద రు 5000 లు ఇప్పించి పల్లెపాడు ఆశ్రమంలో ఒక శాశ్వతనిధిని ఏర్పాటు చేసిరి. మరొక 10 వేల రూపాయలుగూడ ఆ యాశ్రమానికి ప్రత్యేకముగ యిప్పించిరి.

యిక కస్తూరిబాగాంధీ విద్యాలయాభివృద్ధియందు ప్రత్యేకశ్రద్ధకలిగియుండిరనుటకు వారు 19-2-43 తేదిన పూనాను అగఖాన్‌పాలెస్‌నుండి రేబాల పట్టాభిరామిరెడ్డిగారికి వ్రాసినకార్డు స్థలాంతరమున ముద్రింపబడినది, దానిబట్టే తెలియగలదు.

ఈవిధంగా మనకూ, దేశానికి ఎంతో పునకరించిన గాంధీజీ నిర్యాణం భారతదేశాన్నంతా యేకకుటుంబాన్నంతా దుఃఖసముద్రంలోముంచిపోయినది.

—కామాంధూరు పార్థసారథి స్వామిగారు.

కస్తూరీదేవి విద్యాలయమును గూర్చి గాంధిజీ శ్రద్ధ

రేబాల పట్టాభిరామ రెడ్డిగారికి వ్రాసిన మహాత్మాజీ స్వంత అక్షరముల జాబు.

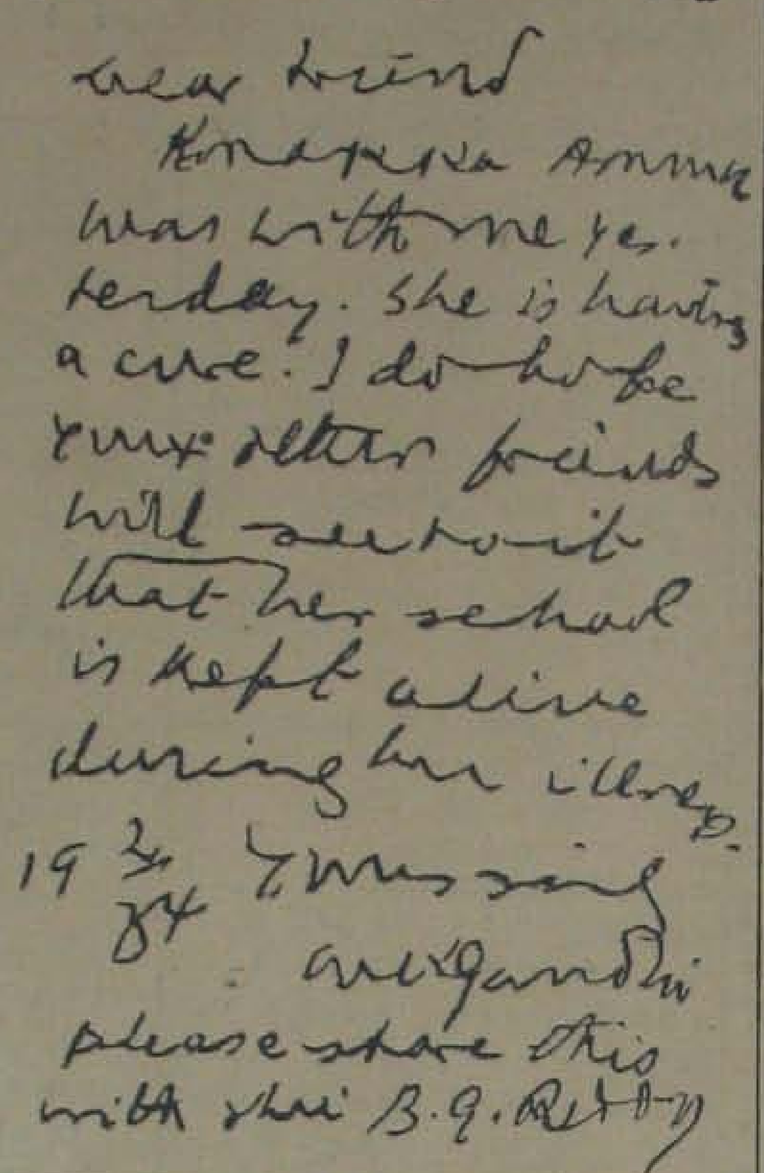
Dear friend
Kanakamma was with me yes-
terday. She is having
a cure. I do hope
your other friends
will see to it
that her school
is kept alive
during her illness.
19 2/34 Yours sincerely
M. K. Gandhi
please share this
with Shri B. G. Reddy

ప్రియమిత్రమా,

నిన్నటిదినము కనకమ్మగారు నాతోవుండినారు. ఆమె చికిత్స పొందుచున్నది. ఆమె జబ్బుగా వున్న సమయంలో మీరు, తదితర మిత్రులు ఆమె విద్యాలయం (కస్తూరిదేవి విద్యాలయం) సజీవంగా వుండునట్లు చూచెదరని నమ్ముచున్నాను.

19-2-34 — తమదీయుడు
యం. కె. గాంధి

పిదప శ్రీ బి. జి. రెడ్డి (బెజవాడ గోపాలరెడ్డి) గారికి స్వాముడుగా చేయండి.

గూడూరుకు రంగాగారి రాక

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసు సేవకులసమావేశం

నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసోదరసంస్థల సేవకుల సమావేశం యీ నెల 9 వ తేదీ వుదయం 9 గంటలకు గూడూరులో జరుగును. ఈ సమావేశానికి ఆచార్యరంగాగారువచ్చి ప్రాముఖ్యతాపూర్తి అంత్యనందే కాన్ని రా. కా. సంఘ సామనూతిని స్వయంగా అందించెదరు.

— మహానంది, కార్యదర్శి.

గాంధీజీ హత్యవిని హఠాత్తుగా మరణించినవారు

—O—

గాంధీమహాత్ముని మరణవార్తవిని దుఃఖము భరించలేక ఉద్వేగమువల్ల పలువురు మరణించినట్లు దేశముయొక్క వివిధ ప్రాంతములనుండి వార్తలు వచ్చినవి. జంషెడ్పూరులో ఒక కార్మికుడు, మీరట్‌లో పుస్తకవ్యాపారి అనువులను వీడారు. ముజఫర్పూరులో ఒకజవాను, సిలైటులో ఒకహరిజనుడు, తిరువన్నామలైలో 70 ఏళ్ల వృద్ధురాలు, అల్వార్‌లో ఒకవ్యక్తి, మాధవపూరులో ఒకరు, చిత్తూరుజిల్లా అయిరాలగ్రామంలో 70 ఏండ్ల వృద్ధు ప్రాణాలు కోల్పోయిరి. కుంభకోణంలో ఒక తమలపాకులవర్తకుడు వున్మాదియై నాడు మాధవపూరులో ముగ్గురు స్పృహతప్పి పడిపోయినారు ఆల్మోరాజిల్లాలో నివసిస్తూన్న ప్రఖ్యాత అమెరికన్ పత్రికారుడు ఇ. హెచ్ బ్రూయస్టర్ మరణవార్తవిని మూర్ఛపడిపోయినాడట తరువాత రామనామస్మరణ చేయగానే తెప్పరిల్లినాడట.

గుంటూరుజిల్లా కాంగ్రెస్ సంఘార్యకులు, ఆంధ్రకాంగ్రెసు వాదులలో ప్రముఖులు రావూజీ పిర్వాణానికి దుఃఖంతోకుమిలి ప్రాణాలువిడిచారు.

విజయనగరం మహారాజా కాలేజి ప్రిన్సిపాల్ శ్రీ ఆర్. సుబ్రహ్మణ్యంగారు గాంధీజీ హత్యచేయబడినవార్త వినగానే కౌయ్యబారిపోయారు. జనవరి 31 తేది సాయంత్రింవరకు వుపవాసం వుండినారు. సాయంత్రం భోజనం చెయ్యబోవుచుండగా గుండెఆగిపోయి మరణించారు.

మద్రాసు శాసనసభాసభ్యులు శ్రీ వైద్యనాథయ్యరుగారుకూడ మరణవార్తవినగానే మూర్ఛితులైనారు.

గాంధీజీమీద ప్రజలకుండేటువంటి అపారభక్తిమానాలు ఈహటాన్మృత్యువులే చాటగలవు

నెల్లూరు అరెస్టులు

రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘాన్ని (R. S. S.) అక్రమసంఘంగా ప్రకటించి, మద్రాసు మెయింటెనెన్సు ఆఫ్ పబ్లిక్ ఆర్డరు యాక్టు 2-(1)A ప్రకారం యీక్రిందివారిని 5 తేది అరెస్టుచేసి 6 తేది వేలూరు సెంట్రల్‌జైలుకు డిటెన్యూలుగా పంపిరి.

1. శ్రీ విస్సా రాజగోపాలరావు
2. .. యన్. యస్. కృష్ణమూర్తి (వకీలు)
3. .. దేశపాండ్య (నాగపూర్)
4. .. చక్కిరాల రాజగోపాలరావు
5. .. బడి జానకిరాంరెడ్డి
6. .. మురారి రామచంద్రరావు
7. .. కొంజేటి సత్యనారాయణగుప్త
8. .. దుర్గా జానకిరామయ్య
9. .. వేలూరు శ్రీనివాసులు
10. .. వేలూరు సుబ్బరాయుడు
11. .. తిరుపతి రమణయ్య
12. .. కోట్ల రాజారాం
13. .. పిళ్ల రామరావు
14. .. దూపల్లి శ్రీనివాసరావు
15. .. పోలవర్తి మల్లిఖార్జునం
16. .. అవుల కృష్ణయ్య
17. .. వేములు వరదయ్య
18. .. పైడిపాటి రాఘవయ్య

పైడిపాటి రాఘవయ్యవద్ద చేతివ్రాత పుస్తకం ఒకటి దొరికింది. దానిమీద

"మహాత్మ లేక OR —— ?
కాంగ్రెసుచేసిన తప్పులు"

అని వున్నది. అస్పృశ్యతాన్ని గాంధిని చంపిన వానికి అంకితంచేసినారట ఈ యన ఆర్. యస్. యస్ కు సంబంధించినవారు.

5 తేది అరెస్టు ఆర్ యస్. యస్. ఆఫీసుమీదపై యస్ పి. సబ్ మేజిస్ట్రేటు, సబ్ డివిజనల్ మేజిస్ట్రేటు వీరలు సోదాచేయగా కొన్ని ఉత్తర సంబంధమైనకాగితాలు దొరికినవట వాటిన్నిలెక్కలు పుస్తకాలను. కొయ్య బిచ్చువాలు 70, కొయ్య కత్తులు 3, పీట్లు 7, పేము బెత్తాలు 24, పట్టుకున్నారు. ఇతర ముఖ్యులు యింట్లుగూడ సోదా చేయబడినవి. ఏమీదొరకలేదు.

మనుబోలు రంగారెడ్డి రాజీనామా

హిందువుల క్షేమాభివృద్ధికి ఆర్. యస్. యస్. పాటుపడుచున్నదనే భ్రమతో సంఘములో చేరాను. 26—1—48 తేది యుక్కడ జరిగిన సమయంలో జరిగిన పరిస్థితులబట్టి నాకు ఆ భ్రమ తీరిపోయింది అందులోను మహాత్ముని హత్యతో అనుమానముపై మరింత ఏవగింపుపుట్టింది నేను ఆర్. యస్. యస్. నుండి విరమించుకున్నాను. గూడూరులోను, ఇతర ప్రాంతములలోనుగూడా ఆ సంఘమును రద్దుపరచినారు

—మనుబోలు రంగారెడ్డి

గూడూరుసంగతులు

మంత్రి సుబ్బరాయణ్‌గారు ఏర్పరచిపోయిన పీస్ కమిటీ 25 తేది సమావేశమయి - రాత్రివరకుల్లో మనీరుముందు బోగానుదని సమయాలు క్రిందవిగా మార్చుకున్నారు.

ఉదయం	5—30	నుండి	6—30 వరకు
మధ్యాహ్నం	12—0	..	2—30
సాయంత్రం	5—0	..	7—0
రాత్రి	8—30	..	9—30

ఆ ప్రకారం 26 తేది హిందువులు మేళములతో మసీదుముందు స్వాతంత్ర్యదినోత్సవం జరిపినారు.

మహాత్ముని మరణానికిముందే మా రాజీకుదిరిపోయినందున మాగౌరవం దక్కింది అని మనుబోలు రంగారెడ్డిగారుఅన్నారు.

కాని పౌరులంతా హిందూ—మహమ్మదీయులు ఏకమై అన్యోన్యంగా వుంటుంటే పెద్దపెంటు విస్లా రంగనాయకమ్మగారు రాజీకాకాంగ్రెసు రాజీకి ఒప్పుకోలేదనడం విస్తుపేటుగావుంది.

గాంధిగారి మరణసామూహంగా హిందువులు— మహమ్మదీయులు 31, 1 తేదీలు సంపూర్ణమయిన హర్తాళమును జరిపిరి.

అరెస్టులు

అరెస్టులసందర్భంలో యిక్కడ యీక్రింది 7 మందిని 5 తేది అరెస్టుజేసిరి. మనుబోలు రంగారెడ్డి ఎ. యల్. సాంబశివరావు, సి రామస్వామిరావు, శ గోవిందరాజులు, కొండ్రెడ్డి రామసుబ్బారెడ్డి, జె. వి. కృష్ణయ్య, దాశిపల్లి వెంకటాద్రినాయుడు వీరిని రాయవేలూరుజైలుకు తీసుకుపోతున్నారు.

—మా ప్రత్యేకవిలేఖరి.

కనకమ్మగారి సంతాపం

హా! మహాత్మాజీ హేరవిహార నరహంతకుని హతముచే గుండెను పగులగొట్టివేసినారు. వెర్రినే మనిషి, నాథా. కర్మేతా తన సిద్ధాంతాల సంపూర్తి వ్యతిరేకము. దానివేతనే పితలమా ఘోర హింసాశక్తి. పవిత్ర అహింసా శక్తిని కలంచివేసి. నిరి ఎంత ఇటీమా!

అమ్మలు చెరగాని అందించిన భారత స్వాతంత్ర్యదేవతను. ఏ మహనీయుడు అవిరామ్రతమూని తపస్సులు చారపోసి అందిచ్చుకొని శాంతించెను. ఆ మహనీయుడు తుదకు ఆ స్వాతంత్ర్య దేవతకే బలి యాయెను.

దానికి తియాసక సత్యవిశ్వాసాలను యిట్టి పట్టి పిస్తోలుపాన్ని చావు యొవయ్యా, లోకైకపూజ్యుడా. ఆయుధము కోలుకోదెము శ్రీ కృష్ణనిర్యాణానంతరము యాదవులకు పట్టిన దుర్గతి మనకు పట్టకుండుగాక!

మహాత్మా! నీ శాంతప్రవృత్తి ధర్మాచరణాల. నీ అమృత మయమూర్తుల వ్యర్థాతిరాంతో అమరకావ్యములై లోక కల్యాణానికి దారిచూపునుగాక!

హతభాగ్యులమై కుమిలిపోతూ నీ అమ్మర కాంతులు వెదజల్లు సౌశీల్యమూర్తుకు ఇదే మా జోహార్లు. ఉం శాంతి శాంతి

—

సంగమేశ్వరం ప్రాశస్త్య

పై ప్రాశస్త్యమునూర్చి పిప జయంతీనిరు 15 తేది ఉదయం 10-30 కు నెల్లూరులో ఉపన్యసించుతూ, మిత్రులు శక్తివత్సలం, గోపాలరెడ్డిగారలు గూడా పలుకుపత్తును. రైతుపెల్లరు విచ్చేయవలెను.

—ఏ. కోదండరామిరెడ్డి.

బస్సుప్రయాణపు యిబ్బంది యిక పడనవసరములేదు

శ్రీ సీతారామాంజనేయ బస్సుసర్వీసు (S. R. A. S)

— నెల్లూరు —

ప్రయాణీకుల సౌకర్యముకొరకు యీ క్రింద తెలుపబడిన ప్రకారము నడుపుచున్న క్రొత్తబస్సులను ప్రోత్సహింప గోరుచున్నాము.

సరియైన చార్జీలు సుఖమైన సర్వీసు సకాలములో ప్రయాణం

(1) నెల్లూరు — పొదలకూరు — రాపూర్తి — విరుపూరు

వదలుంట		చేరుంట	
విరుపూరు	7—15 వుదయం	నెల్లూరు	9—30 వుదయం
నెల్లూరు	10—0 ..	విరుపూరు	12—15 మ॥
విరుపూరు	2—15 మధ్యాహ్నం	నెల్లూరు	4—30 సా॥
నెల్లూరు	5—30 సాయంత్రం	విరుపూరు	7—30 ..

(2) నెల్లూరు — గూడూరు — నాయుడుపేట — సూళ్లూరుపేట — తడ

వదలుంట		చేరుంట	
నెల్లూరు	7—20 వుదయం	తడ	12—0 మ॥
తడ	1—0 మధ్యాహ్నం	నెల్లూరు	5—30 సా॥

ప్రయాణీకులకు యెట్టి యిబ్బందియున్నను సర్వీసువారికి తెలుపగోరుచున్నాము.

—మేనేజరు.

కొత్త పెళ్లికొడుక్కు— ★ ★ ★ ★
కొత్తరకాలు —
లేత పెళ్లికూతురుకు ★ ★ ★ ★
సిల్కురకాలు

ధరలు తగ్గిన సరకులు మాతమే వున్నవి
మిల్లు గుడ్డల్లో మీరు కోరిన రకాలన్నీ యిస్తాము
చల్లరగానేకాదు హెూలుసేలుగాగూడ

రాయవరపు శంకరయ్యశెట్టిసన్సు
ట్రంకురోడ్డు. నెల్లూరు

ఢిల్లీలో తప్పితే వార్ధాలోనైనా మహాత్ముని ముగింప ప్రతిజ్ఞ!

హత్యకుముందు నాగపూరులో హంతకునికి విందు—హిందూమహాసభ స్త్రీల నీరాజనాలు—హత్యవార్తవినగానే మహాసభ మహిళల మిఠాయి పంపకం

మహాత్మునిచంపిన మహారాష్ట్ర బ్రాహ్మణయువకుడు తన బాల్యమంతా నాగపూరులోనే గడిపాడు. నాగపూరు మారిస్ కాలేజీలోనే పట్టభద్రుడయ్యాడు. కొంతకాలం నాగపూరు మహారాష్ట్రపత్రికలో సబ్ ఎడిటర్‌గా పనిచేశాడు. అందువల్ల అతనిని గురించి ఎక్కువమందికి నాగపూరులో బాగా తెలుసును. అతనికి ఆర్. యస్. యస్. హిందూమహాసభలతో వున్న సంబంధంగూడా పెక్కుమందికి తెలుసును. పైగా నాగపూరు భారతదేశంలో ఆర్. యస్. యస్. కు ప్రధానకేంద్రం. వీరిసంఖ్య ఇచ్చట దాదాపు 20 వేలకుపైగా వుంటుందని అంచనావేయబడింది. అందువల్ల ఈహంతకుడు శ్రీ వీరసావర్కారుకు కార్యదర్శిగానియమింపబడకముందు, 1935 లో నాగపూర్ ఆర్. యస్. యస్. లో, హిందూమహాసభలో, పూర్తిగా పనిచేశాడు. ఆటుతర్వాత శ్రీ వీరసావర్కారువద్ద కార్యదర్శిగా పనిచేశాడు. తరువాత పూనాలో "హిందూరాష్ట్ర" అనే దినపత్రికకు సంపాదకుడైనాడు.

నాయకులను చంపాలన్న కుట్ర యెప్పటినుంచి జరుగుతున్నదో ఇంతవరకువచ్చిన వివరాలవల్ల విశదంకావడంలేదు. కాని మహాత్ముడు నిరాహారదీక్ష మానినతర్వాత పెట్టిన షరతుతీర్మానాల తదనంతరం కుట్ర పూర్తిగాపరిణమించింది. హత్యనుగురించి పూనాలో హిందూమహాసభ నాయకులతో సంప్రతించి హంతకుడైన నత్తూరామ్ వినాయక్‌గాడ్సే జనవరి 28 తేదీ పూనానుండి నాగపూరుకు వచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. ఆరోజున్నే ఆర్. యస్. యస్. వారి సభజరిగింది. ఆసభలో హంతకుడు కాంగ్రెసుపాలసీని విమర్శిస్తూ ఉపన్యసించాడు. ఆరోజు సాయంత్రం మహల్ హిందూమహాసభఆఫీసులో జరిగినమీటింగులోగూడా ఉపన్యసించాడు. చందాలుగూడా వసూలుచేశాడు. ఇతను దిగిన హిందూమహాసభ నాయకుని ఇంటిలో ఆరాత్రి విందుజరిగింది. ఈ విందులో పాల్గొన్న కొద్దిమంది నాయకులముందు ఈహంతకుడు బాపూజీని ఢిల్లీలో చంపడానికి ప్రమాణం స్వీకరించినట్లు తెలుస్తున్నది.

ఒకవేళ ఢిల్లీలో సాధ్యంకాక పోయినట్లయితే బాపూజీని వార్ధాలోనైనా చంపుతానన్నాడట. ఈహంతకుడుమాత్రం బాపూజీని చంపేందుకు మరి నలుగురు హంతకులు తక్కిన నాయకులను చంపేందుకు తయారై హిందూమహాసభ స్త్రీలచే పూలమాలలు, మంగళహారతులు గైకొని 25 వ తేదీ నాగపూరునుండి బయలుదేరినట్లు తెలుస్తున్నది. కొంతమంది నాగపూరు ఆర్. యస్. యస్. మహాసభ నాయకులు ఈ హంతకులను రైలువరకు సాగనంపకూడా వచ్చినట్లు తెలుస్తున్నది. తర్వాత 30 వ తేదీ సాయంత్రం 5-12 ఘంటలకు ఢిల్లీలో జరిగిన ఘోరం చదువరులకు విదితమే.

తపాహాటు గాంధి
(నాగపూరు)

31 వ తేదీ ప్రజలందరూ నుపవాసంచేసి బాపూజీ ఆత్మకు శాంతికలగాలని దైవప్రార్థనలు సలిపారు. కాని హిందూమహాసభ, ఆర్. యస్. యస్. వాళ్లు మాత్రం ఈ ప్రార్థనమీటింగులలో కలువలేదు పైగా బహిరంగంగా, నిర్భయంగా, హిందూమహాసభ స్త్రీలు ఆదినం బాల బాలికలకు మిఠాయిపంచడం మొదలుపెట్టారు. హర్తాలులో కలువకుండా హిందూ మహాసభసభ్యుల షాపులు, అంగళ్లు తెరచిపెట్టారు ఆ పిశాచపుట్టాణనుచూచి ప్రజలకు కడుపు మండిపోయింది. బాపూజీ మరణంతో దుఃఖసాగరంలో మునిగి, కుమిలిపోతున్న ప్రజాసమూహాలు వున్మత్తులైపోయారు. ఉగ్రస్వరూపులై ఆర్. యస్. యస్. హిందూసభ ఆఫీసులమీదను, ఆనాయకుల యిండ్లమీదను పడ్డారు. పోలీసువాండ్లు తుపాకిప్రేల్పులకు సహితం లెక్కచేయక వారు ఆఫీసులను, ఇండ్లను, మోటారుకార్లను, లంకాదహనంచేసినట్లు చేశారు. "బొమ్మాకో మార్ దేవ్" (బ్రాహ్మణులను చంపండి) అనే నినాదాలతో లక్షమందిప్రజలు నాగపూర్ పట్టణమంతా వీరవిహారంచేశారు. ఆజనసమూహాన్ని అరికట్టడానికి పోలీసుసిబ్బందికి సాధ్యంకాలేదు. కాంగ్రెసునాయకులందర్కూడా సాధ్యంకాలేదు. దాదాపు 10 లక్షలు నష్టంకలిగివుంటుందని ప్రభుత్వంవారు అంచనావేస్తున్నారు. హంతకుడైన నత్తూరామ్ వినాయక్ గాడ్సే కోకనస్త బ్రాహ్మణతెగకు చెందినవాడు కాబట్టి పట్టణంలోని కోకనస్త బ్రాహ్మణతెగకు చెందినవాండ్ల యిండ్లన్నీ కాల్చివేస్తున్నారు.

బ్రాహ్మణతెగకు చెందినవారంతా జంధ్యాలు తెంచేసి ప్రాణరక్షణకోసం ఇండ్లువాకిండ్లు వదలిపెట్టి పరుగులెత్తారు. అందువల్ల ప్రజాసమూహాన్ని అరికట్టడానికి ప్రభుత్వంవారికి సాధ్యంకాక ఫిబ్రవరి 2 తేదీ సాయంత్రం మూడుమంటలకు మిలిటరీని రప్పించి నాగపూరుపట్టణంలో కర్ఫ్యూ ఉత్తర్వు గావించారు. 3 తేదీ పగటుకూడా కర్ఫ్యూ అమలులోవున్నది.

ఈసందర్భంలో సి. పి. ప్రభుత్వంవారు ఈక్రింది ఆర్. యస్. యస్. హిందూమహాసభ నాయకుల ఇండ్లు సోదాచేసి కొన్ని కరపత్రములను, డాకుమెంట్లను తీసుకొన్నారు. కొన్ని కరపత్రములలో గాంధీజీ గుండెలో పిస్తోలుగుండ్లు కాల్చవలసినదని, తప్పిపోయినపక్షంలో జరుపవలసిన కర్మకాండ అంతా బొమ్మలతోసహా వివరింపబడి వున్నదట. వీరి ఇండ్లలో లైసెన్సులేని పిస్తోలులు, రైఫిల్సు, మందుగుండు సామగ్రికూడా చాలాదొరికింది. హంతకుడు నాగపూరు వచ్చిపోయిన సంగతులు (పైన పుదహరించబడిన) కూడా కొన్ని డాకుమెంట్లవల్ల తెలిసినట్లున్నది. వీరిఇండ్లన్నీ పోలీసులుపూర్తిగా కాపలాకాస్తున్నారు. అరెస్టుకాబడినవారు (1) యమ్. గోల్వాల్కార్ (ఆర్. యస్. యస్. స్థాపకుడు దేశసైన్యాధిపతి) (2) మిస్టర్ ఘటాటె (3) మిస్టర్ రోడె (4) మిస్టర్ కేల్కార్ (5) మిస్టర్ ఓయోరన్ (వీరంతా నాగపూర్‌లో గొప్ప సాహుకార్లు హిందూమహాసభ ముఖ్యసభ్యులు) (6) డాక్టర్ పరాంజపాయ్ (హిందూమహాసభ వైస్‌ప్రెసిడెంటు) (7) మిస్టర్ దూబ్ ("ఆదేశ్" అను మరాఠీపత్రిక సంపాదకుడు) వీరందరూ ఇప్పుడు జైలులోనే వున్నారు. డాక్టర్ మూంజీ ఇంటిచుట్టూ మిలిటరీ కాపలావుంచారు. 400 మంది ఆర్. యస్. యస్. వాండ్లను అరెస్టుచేశారు.

ఈకుట్రనుగురించి దొరికిన పత్రములు, డాకుమెంట్లవల్ల తెలిసిన సమాచారమును కేంద్రప్రభుత్వమునకు నివేదించుటకు, తగిన చర్య తీసుకొనుటకు సమాలోచనము చేయుటకై సి. పి. గవర్నర్ శ్రీ మంగళ్‌దాస్‌పక్వాసా, పోలీసుమంత్రి శ్రీ డి. పి. మిశ్రాగారలు ఢిల్లీకి వెళ్లారు.

అశ్రుతర్పణం

అలనాఁ డొక్క కిరాతహంతకుని దృష్యద్బాణ పాతంబుచే,
బలజాహిం దనువుల్ చాలఁగినగతిఁ సర్వావనీ పూజ్య ని
ర్మల చారిత్రుఁడు గాంధిదేవుఁ డొక యున్మత్తాత్ము పెడాసందు చె
ట్యులఁ గూలాడెనపో! విశృంఖల విధి వ్యాపారముల్ ఘోరముల్,
దురితపు వేటకాఁడ! గిరి దుర్గములన్ విపినాంత వంస్థలన్
గరి కిరి శల్య భల్లుక మృగాదివ ల్వగ్ర ముఖోగ్రజంతులన్
బొరిగొనఁ బోక, శాంతరస పూరిత పుణ్యసరిత్ జ్ఞరంబులం
దరవిరితమ్మి నిద్రిలెడు హంసను జంపితివా! దురాత్మకా.
కలదే నిష్కృతి నీదు దుష్కృతికి. లోకశ్రేయ మర్థించి యు
ద్యులతన్ జక్కని దూరదృష్టిని గ్రియాభాగంబు సాగించు ని
ర్మలుపై హైందవజాతిరత్నమువయిన్ బ్రత్యక్షస్థిత బ్రహ్మపై
ని 'రివాల్వర్' గుటిపేని యేయ నలుఁడా నీచేతు లెట్లాడెరా॥
మురువిడి, మొన్ననే మెఱుగు ముట్టిన సుప్రతకీలఁ, జీక్కరా
ర్చ దాఁటఁగఁ బోవుచున్న మునిసత్తముఁ, డక్కట! దుర్బలాంగుఁడే;
యెదియును బోఁడదా మదికి? హింసువువా మనీషి! హైందవా
భ్యుదయము గోరి చేసితి యయో, వినుమేమిక రాతిహారమా!
స్వస్థానమునఁ జిరంపడలేద యింకను దారిఁ దొట్రిల్లు స్వాతంత్ర్యరథము
విన్నఁ బ్రువ్వుచున్న వింకను బెంగాల్ మార్గ్రామ్య కాందిశీకుల వ్యథా సంరంభనములు,
హంతలు యున్నారు బొడుగంటి బోరిలోఁ దొచ్చు మేలందఁగోర మమ్ముకొంట్రు
మాటలే చింకను మస్లిం మనస్తత్వ మనుమానపడుచు నమ్మల గుటంచి.
ఇట్టిదశ నెన్న భరతమాతృకకు కడుపునఁ
జెట్టి శ్రీ వెన్నులకి వాజునట్టి చిచ్చు,
వెల్లిగాను దేశచేశాల వేడి యుత్తఁ
బడఁగ ద్రుళ్ళని దాసఁబబ్లాన్నిపేట. — శ్రీ దుర్భా సుబ్రహ్మణ్యశర్మగారు.

డోంగ్రేగారి
బాలామృతము
బలహీనమైన బిడ్డలకు
పుష్టియున్ను బలమున్ను
ఆరోగ్యము నిచ్చును.

నేతాజీ ఆమ్లా హేరాయిల్
శీతల పరిమళమును కలిగివుండును.
★
వనమూలికలచే తయారుకాబడినదని గ్యారంటీ యివ్వబడినది.
శిరోజములను వృద్ధిచేసి నల్లపరచుటలో సాటిలేనిది
రెండవమారు వాడుటకు మిమ్ములను నిర్బంధించి వాడునట్లుచేయును
పోస్టేజి ప్రత్యేకం * వెల సీసా 1-కి 1-8-0
శ్రీ కృష్ణా సోపువర్క్సు (రిజిస్టర్డు) బెజవాడ.

ఆంధ్ర దంత వైద్యాలయము - ట్రంకురోడ్డు, నెల్లూరు

బంగారు దంతము పండ్లు కట్టబడును దంతచికిత్స చేయబడును.

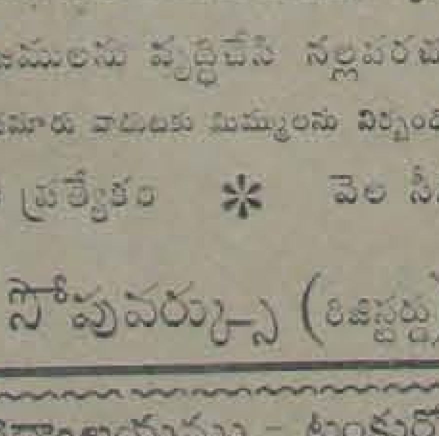

పండ్లనుండి చీము, నెత్తురు, చెడ్డవాసన, వెలుపరుసటులైన చికిత్సచేయబడును. పిప్పిపండ్లనులాగివేయక, నొప్పి నివారణచేసి మందులచే నింపబడును.

సంప్రదింపుకాలం: ఉదయం 8 గం. నుండి సాయంత్రం 6 గం. వరకు
డాక్టర్ కె. మోహనరావు, దంతవైద్యులు.

కన్నతండ్రిని కోల్పోయిన గ్రామీణుల కన్నీటివరదలు

● శాకవరం

జనవరి 31 వ తేది ఇచట గీతాశ్రమమున మహాత్ముని ఆత్మ శాంత్యర్థము గీతా పారాయణమును, మహాత్మునికి ప్రీతికరమగు రామధూ పాడబడెను. సముద్రిస్వామి తరై స్థానిక వేణుగోపాలస్వామి ఆలయమున ప్రార్థనలు జరుపబడెను.

● ఉదయగిరి

మహాత్ముడు పరమపదించినందున వారి ఆత్మ శాంతికిగాను శ్రీరామాలయములో జనవరి 31 వ తేది శ్రీ వి. యల్. వరసింహులవంతులు నిరాహారదీక్షతో గీతాపారాయణం, సహస్రనామపూజలు జరుపబడెను

● పామూరు

జిల్లా కాంగ్రెసుసభ్యులు వి. సోమయాజులుగారు మహాత్ముని నిర్యాణమునకు రెండుదినములు నిరసన దీక్షను జరిపిరి.

● పాలచ్చూరు

ఇచ్చటి బోర్డు పాఠశాలయందు ఫిబ్రవరి ఒకటవ తేది శ్రీ అంకిరెడ్డి బలరామరెడ్డిగారి అధ్యక్షతన సభ జరిగినది. వెయ్యిమంది హాజరైరి. ఎన్. వి. రాఘవయ్యగారు మహాత్ముని జీవితంగూర్చి ఉపన్యసించిరి వారి ఆత్మశాంత్యై భగవత్ప్రార్థనలు జరుప బడినవి.

● శ్రీహరికోట

భారతజాతి దినమణి రాపుటి అస్తమించుటకు కారకులైన మతోన్మాదుల దుష్టచర్యలను ఖండిస్తూ ఎల్లండు ఆందరను హరతాళము జరుపబడెను. ఆత్మశాంత్యై ప్రార్థనలు జరుపబడెను.

● కురుచేడు

గ్రామమంతా, మహాత్ముని మృతివార్త తెలియగానే హర్తాళము జరిగెను. ఫిబ్రవరి 1 వ తేది సాయంత్రం శ్రీ వానవాంచా గ్రంథాలయమువద్ద సానుభూతిసభ జరిగినది. చాలమంది స్త్రీలు హాజరైనారు. నెల్లూరుజిల్లా కాంగ్రెసుసంఘ కార్యదర్శి రావిపాటి మహానందచౌదరి గాంధిగారి సేవను గురించి ముచ్చటించారు. ప్రార్థనలు జరిపారు. వారి శిలావిగ్రహము ప్రతిష్ఠించుటకు తీర్మానించారు.

● కుల్లూరు

ఇచ్చట 1 వ తేది మహాత్ముని ఆత్మశాంత్యై సానుభూతిసభ జరిగినది. మహాత్ముని కీర్తించుచు వద్యములు జరుపబడినవి.

● వాకాడు

వాకాడులో బాపూజీపటము పూరేగింపబడినది. సభజరిపి (2 తేది) ఆత్మశాంతికొరకు ప్రార్థనలు జరిపిరి. మహాత్ముని ఆశయసిద్ధికొరకు ఎల్లరు పాటు బడ నిశ్చయించుకొనిరి.

మారుమూల పల్లెలలో గాంధీజీ సానుభూతిసభలు

● రామాపురం

జగజ్జనవంద్యులగు మహాత్ముని అకాల దారుణ మరణమునకు పరితపించుచు ఆయన ఆత్మ శాంత్యై దేవుని ప్రార్థించుచూ సభ ఫిబ్రవరి 1 తేది రాత్రి జరిగినది. దేశములో అరాజకము, మతోన్మాదము నడచి శాంతిస్థాపన చేయుటలో ప్రభుత్వమునకు సహకరించువలెనని తీర్మానింపబడినది

● వేలంక

పీడిత ప్రజాకోటికి మార్గదర్శకులుగనుండిన బాపూజీ మరణమునకు గ్రామస్థులు తమ సంతాపమును వెలిబుచ్చిరి. ప్రార్థనలు జరిగినవి.

● లింగసముద్రం

గాంధిజీ అకాలమరణవార్త తెలియగానే అంగళ్లు అన్నియు మూసివేయబడెను. జనవరి 31 తేది సా॥ స్వాతంత్ర్యమైదానమున సానుభూతిసభ జరుపబడెను. మంతగించి ప్రతి చర్యలను ఖండించుచు తీర్మానము చేసిరి. వారి సేవ జ్ఞాపకార్థమై వారి శిలావిగ్రహం నొకదానిని ఏర్పాటుచేయుటకు తీర్మానించిరి

● గూడూరు

గాంధిమహాత్ముని మరణవార్తకు సంతాపం వెలిబుచ్చుచూ హిందూసభవారిని ఖండించుచూ గాంధిజీ యే ఆశయములకొరకు ఆత్మత్యాగమొనర్చెనో ఆ ఆశయములను ముందుకు తీసికొనిపోవుటకు కృషి చేయవలయునని గూడూరుతాలూకా ప్రాంతమకోపాధ్యాయసంఘం తీర్మానించినది.

● ఇడుపులపాడు

గ్రామములో హరతాళము జరిగినది. 31 తేది సా॥ గ్రామకాంగ్రెసువారి ఆధ్వర్యమున గొప్పసభ జరుపబడెను. శ్రీ వెంకటేశ్వర్లుగారు అధ్యక్షతవహించిరి. పలువురు ఉపన్యసించి మహాత్ముని మరణమునకు అపారసంతాపంప్రకటిస్తూ వారిఆత్మ శాంతిగానుండు గాక యని తీర్మానించిరి.

● నాగమాంబాపురం

జనవరి 31 తేది శ్రీ. మల్లికార్జునంగారి అధ్యక్షతన గాంధిజీ స్మారకసభ జరిగినది. ప్రార్థనలు జరిగినవి.

● అంబవరం కొత్తపల్లె

ఫిబ్రవరి 1 తేది యిచ్చట గాంధిజీ ఆత్మశాంత్యై ప్రార్థనలు జరిగినవి. బహిరంగ సభలో గాంధిజీ గొప్పతనముగూర్చి, ఆయన మానవజాతికి చేసిన అపారసేవనుగురించి పలువురు మాట్లాడిరి 13 రోజులవరకుగా దినము ప్రార్థనలు జరుపుటకు నిశ్చయించిరి.

మానవజాతికి పరాజయం!

పలికినపలుకులు పసిడితునకలె
చిలికినవ్వులు వెండివెన్నెలలె
ప్రపంచానికే కన్నతండ్రివే
తాతయ్యా! పోయితివా

గాయమునుండీ కడవలకొలది
కారిననెత్తురు కండ్ల జూచితిమి
భారతజాతికి సిగ్గుతెచ్చితిమి
సీసుసాకినది మమ్మేనా?
భారతీయులము మేమేనా?

శాంతి అహింసలే చచ్చినవనుకొని
పశుబలంబునే ప్రబోధించి
దుండగీంద్రకిది దురంతవిజయం
మానవజాతికి పరాజయం

—రామనాథశర్మ.

మహాత్ముని మృతికి ఆం. రా. రైతుకాంగ్రెసు సంతాపం

ప్రపంచ ధర్మదాత్మ ధర్మదాతై బహిరంతర శత్రువులతో దీని ఒక్కమాటచేతే ధీర్ఘకాల ధర్మసంస్థాపన కార్యదీక్షి మరిలేరు. ఈ సుదీర్ఘ ప్రయత్నమునకు ఆ దివ్యతేజస్సు వసించలేదు. ఈ ఆత్మకాంతమునకు ఆ ధర్మదేవత అస్తమించినాడు. ఎక్కడి న్యాయము. శాంతియుత యుద్ధముల నేతలను ధర్మార్థులయి విజయము సాధించిన మానవ ప్రయత్నం పీడిత ప్రజల యంత్రికనాయకుడు స్వాతంత్ర్యప్రదాత ఒక దుర్మార్గుని. ఉన్మత్తుని తుపాకిగుండ్లకు ఎరఅయి నాడు! న్యాయము. శాంతికాముడందరికీ యీ విధమయిన మరణమే ఆవిధాన లభించెకాబోలు!

హింసాదేవత గజ్జెగట్టి ప్రళయతాండవము చేస్తున్న యీ భారతిలో మహాత్ముని ఉద్యమం వెలయినది. సరహాంతకులంతా, మానవత్వ ఖామ్యాలు యీ అహింసాత్మకజ్యోతి ఆర్పివేయబడింది. చెప్పనినెత్తురు ప్రవాహముగా పారిన హస్తిపురి. ఈ శాంతిప్రియుని నచ్చినెత్తురుతో తృప్తిపడుతుందా!

ఇదే, ఆ ధర్మదేవత సహచరులకు మార్గము! ప్రజలు శాంతముతో పరిస్థితులు గాంచుదురు గాక. బాపూజీ ఆత్మకు మా జోహార్లు

బాపూజీ హంతకుడు హిందూసభవాడైనందున అట్టి సభాసంబంధమును వదలుకొనుచున్నాను

మరుపూరి కోదండరామిరెడ్డిగారి హిందూసభాసభ్యత్వమునకు రాజీనామా.

హిందూ రాష్ట్ర పిత, హిందూ దేశ జాగరణ బ్రహ్మ. మహాత్మగాంధివంటి దైవాంశ సంభూతుని ఒక హిందువు చంపుట హిందూజాతికే తీరని కళంకము. రాజకీయ విభేదాలకు ఒక హీనునిగూడ చంపరాదన్నప్పుడు పూజ్య బాపూజీని చంపుట నరక హేతువనక తప్పుతుందా?

అందులో హంతకుడు హిందూసభవాడైనందున, అట్టిసంస్థతో సంబంధము కలిగియుండుట హేయమని, ఆత్మ వినాశనకరమనిఎరింగి, నా హిందూసభ సభ్యత్వమును యింతటితో వదలుకొనుచున్నాను. ఇట్టి నాతో ఏకీభవించేవారెల్ల చేయకోరుతున్నాను మహాత్ముని రక్త మలినాంకమైన మహారాష్ట్ర దిత్వ వనుల సంబంధం కలిగిన హిందూసభనే నెల్లూరులో ఎత్తివేయమని సభకు సలహా యిస్తున్నాను.

—మరుపూరు కోదండరామరెడ్డి
2—2—48.

సంపాదకలేఖ:

గాంధీశకము

అయ్యా!

ప్రపంచజ్యోతి, మానవకోటికి పరమ ప్రేమ పాత్రుడు, శాంతమూర్తి, ప్రపంచపిత మహాత్మ గాంధి దివంగతులయ్యారు. ప్రపంచచరిత్రలో నడిగిన బుద్ధుడు, క్రీస్తు, మహమ్మదులకంటె గాంధీజీ కొన్నివిషయాలలో అగ్రగణ్యులే. అట్టివారి పేర్లతో నూతనశకాలను ఎల్లా స్థాపించారో, అల్లాగే గాంధీజీ పేరుతో భారతదేశంలో నూతన శకాన్ని నిర్మించడం ఎంతో ఔచిత్యముగా వుంటుంది. భారతీయులు ప్రీతి, విశ్వాస, గౌరవ, కృతజ్ఞతను ఇల్లాగ గూడ చూపడం సముచితమని మనవి

—పెళ్లకూరు చంద్రశేఖరరెడ్డి.

"గాంధీజీనేకాదు దేవునికూడా చంపకమానరు"

నెల్లూరులో ఎస్. ఆర్. ఆర్. యొక్క రహస్య కరపత్రపు విషయం

ఈక్రింది విషయముగల కాగ్నము పేపరుతో వ్రాయబడిన కొన్ని కరపత్రములు రెండోతేది రాత్రి నెల్లూరు ట్రంకురోడ్డులో పంచబడినవి అందులో ఒక కరపత్రము అఖిలభారత చరఖా సంఘము ఆంధ్రశాఖవారి నెల్లూరు బ్రాంచి రోడ్డు దుకాణమునకు వేసివుండిన తాళపుబుడ్డిలో గుచ్చబడివుండగా ఆ ఖద్దరుదుకాణ మేనేజరు ఆ ప్రతిని 3 వ తేది పోలీసులకు రిపోర్టుతో అందచేసిరి. ఆ కరపత్రం పూర్తిపాఠం:— మూ.వి.

ఆర్. యస్. యస్., హిందూమహాసభలేగాక, ఏసంస్థయైనను దేశమునకు మేలునుశాంతిని ఔన్నత్యము గౌరవమును కలిగించిన బాపూజీని చంపమని ఏసంస్థకూడాచెప్పదు. ఆదర్శపురుషుడగు బాపూజీ మరణమునకు కపటనాటకములాడుచు హెచ్చించు బూటక కాంగ్రెస్ కమ్యూనిస్టులకంటె మనమ్ము పూర్తిగా దుఃఖించిరి. మనబుద్ధితో విమర్శించినచో స్వరాజ్యముతోకూడ పూర్వదినముండి తేగుతుండిన మతద్వేషము పాకిస్థాను రూపకముగా అందరికిని బయలుపడినదేను.

పాకిస్థానులో హిందువులకు యింట్లు వాకిండ్లు దాన్య బిడ్డ అనునదిలేక ఘోర హింసలకులోనై అష్టకష్టములు అనుభవించి రక్తములోపొర్లి శవములపై దాటుచు పారివచ్చి శరణుజొచ్చిన హిందుశరణార్థులవంకకు. పుట్టుకలోనే టర్కుగల హిందువులు అధికసంఖ్యాకులైనను ప్రతిక్రియగా సమానశక్తులమని తెలుపగా జ్ఞానియగు బాపూజీ ఏలకో విరుద్ధవిధముగ మహమ్మదీయులకు సహాయమొనర్చెను కాని అనులందరి హృదయములందు బాధకలిగించెను. అట్టి గర్వమందరి బాధయను జ్వాలను బాపుదకు గాంధీజీ కాదు దేవునికూడా చంపకమానరు అంటు అన్నియు గమనించి చేసినదేను.

—ఎస్. ఆర్. ఆర్.

బిటాకేఫిన్
తలనొప్పి బిళ్లలు
అన్ని నొప్పులను, జ్వరములను కుదుర్చును.
తలనొప్పి, పంటినొప్పి, కాళ్లనొప్పి, పిడ్ర లేకుండుట, కీళ్లనొప్పులు, మలేరియా, ఫ్లూ బహిష్టునొప్పులు, అలసట, వగైరా అన్నిటికి గ్యారంటీగా పనిచేయును. పాకెట్లలో విపము పొట్లములో నుండును.
పొట్లం 3 బిళ్లలు 1 అణా

బిటాలాక్స్
(చాకులెట్లు భేదిబిళ్లలు)
సుఖవిరేచనౌషధము.
ఈ చాకిలెట్ భేదిబిళ్లలు, సుఖవిరేచనము కలిగించి మలబద్ధమును పోగొట్టి మంచి తేజస్సునిచ్చును.
పొట్లం 2 బిళ్లలు 1 అణా
అన్నిచోట్ల దొరకును.

స్టాకిస్టులు:—దాదా అండ్ కంపెని., పి. టి. మద్రాసు
—తయారుచేయువారు—
BOMBAY TABLET MANUFACTURING CO.,
POST BOX NO. 2092. BOMBAY. 2

గాంధీజీ సత్యాగ్రహ సమరాలు

(కొరవ)

1924 లో తిరువాన్కూరు సంస్థానంలోని వైకోములో రాజబాటను హరిజనులు దాటుటకు అర్హం లేర పెట్టబడెను. పోలీసుసహాయంతో, ప్రభుత్వ మద్దతుతో పూర్వాచారపరాయణులు హరిజనుల నడ్డగించిరి. గాంధీజీసలహా ననుసరించి, సాగించిన సాత్వికనిరోధంమూలంగా పోలీసుదళాలు పునఃసంహరించుకోబడ్డవి. వారికి దారి ఒసగబడింది. తత్ఫలితముగానే 1936 లో ఆ మహారాజా హరిజనులకు దేవాలయప్రవేశం కలుగచేశారు.

• • •

1927 అగస్టులో మద్రాసులో, 1857 తిరుగుబాటు నాటి బ్రిటిషుసైనికుడు నీల్ విగ్రహాన్ని తొలగించ సాగించిన సత్యాగ్రహాన్ని గాంధీజీ 'యంగ్ ఇండియా'లో సమర్థించారు. 1937 లో అది తొలగించబడ్డది.

• • •

1928 ఫిబ్రవరిలో గుజరాత్‌లోని బార్డోలీ తాలూకాలో భూమిశిస్తు ఎక్కువచేసింది ప్రభుత్వం. అదే మూపాల రైతులసత్యాగ్రహం. త్యాగఫలితంగా 1929 మేనెలలో ప్రభుత్వంచే ఏర్పరచబడ్డ బ్రూంఫీల్డు కమిటీ రైతులవద్ద వసూలుచేసే శిస్తులో 100-కి 22 వంతులు కేవలంబహారంగదోపిడనిలెక్క చెప్పింది.

• • •

గాంధీజీనాయకత్వాన మూడవసారిగా జరిగిన అఖిలభారత ఉద్యమమే 1930 నాటి సత్వరసంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యప్రతిజ్ఞ. ఉప్పుసత్యాగ్రహం. ప్రభుత్వ ధిక్కరణ ఇప్పుడే గాంధీజీ ఉద్యమంలోనేగాక, ప్రపంచ స్వాతంత్ర్య పోరాటాలలో పేరెన్నికగన్న రెండువందలమైళ్ళ దండీయాత్ర ఉప్పు చట్టాల ధిక్కరణ దేశమంతాజరిగాయి. 1931 మార్చికే దాదాపు 95 వేలమంది సత్యాగ్రహులు అరెస్టుచెయ్యబడ్డారు. కొన్నిప్రదేశాల్లో కాల్పులుజరిగాయి. కొన్ని ప్రదేశాల్లో శిస్తునిరాకరణకూడా జరిగింది. గాంధీజీ 1930 మే లో అరెస్టుచెయ్యబడ్డారు.

ఒకమాసం సంభాషణల తదనంతరం గాంధీ-యిర్విన్ సంధి 1931 మే 5 తేది జరిగింది. ఉప్పు చట్టాలు సడలింపబడ్డాయి. గాంధీజీ అపూర్వవిజయం పొందారు.

• • •

1931 మార్చిలో కర్నాటకలో సిరిసిప్రదేశంలో పంట పూర్తిగాపోయినందున, శిస్తు తగ్గించివేయమని ప్రభుత్వాన్నికోరగా, అది సహాయనిరాకరణోద్యమ కాలంలోకాబట్టి, అది ఒక రాజకీయ కపటనాటకమని శిస్తులు ముఖరాయివ్వలేదు. రైతులు శిస్తులు యెగబెట్టారు. ప్రభుత్వం వారిఆస్తినంతా స్వాధీనంచేసుకొంది. వారిని భయపెట్టింది. కాని గాంధీజీ నైతిక బలంతో ఆ రైతులు దృఢనిశ్చయంతో ఆఖరు ఘడియవరకు నిలిచారు. కడకు 1931 మేలో ప్రభుత్వం రైతులబలానికి తలొగ్గక తప్పిందికాదు.

• • •

1931 డిసెంబరులో గాంధీజీ లండన్‌లో జరిగిన రౌండ్‌టేబిల్ మహాసభలకుహాజరై, స్వదేశంచేరగానే, తిరుగా నిర్బంధచట్టాలు యు. పి. ఉ. స. రాష్ట్రాలలో ప్రవేశపెట్టబడ్డాయి. పండిట్ నెహ్రూ, సరిహద్దు గాంధీప్రభృతులు అరెస్టుగావింపబడ్డారు. ఈ విషయమై ఆఖరుకు మాట్లాడుటకుకూడా గాంధీజీని ప్రభుత్వం అనుమతించలేదు. కడకు వైస్రాయి వెల్లింగ్టన్ గాంధీజీకి దర్శనమివ్వనుగూడా నిరాకరించాడు. కాంగ్రెస్‌ఉద్యమం పునఃప్రవేశపెట్టక తప్పిందికాదు. కాంగ్రెస్‌సంఘాలు, రైతుసంఘాలు, జాతీయవిద్యాలయాలు నిషేధింపబడ్డాయి1932 జనవరి 4 తేది గాంధీజీ, సర్దార్ పటేలు నిర్బంధింపబడ్డారు. ప్రజలల్లో ఆగ్రహావేశాలు ఎక్కువయ్యాయి. చట్టాలు ధిక్కరించారు. సీమగుడ్డ బహిష్కరణఉద్యమం తీవ్రంగా సాగింది, వ్యాపారం స్తంభించింది - గుజరాత్, కర్నాటక్, బెంగాల్‌రాష్ట్రాలలో శిస్తునిరాకరణ సాగింది. దేశం అల్లకల్లోలమైపోయింది. 1932 ఆఖరుకు లక్షమందిప్రజలు జైలులోవున్నారు. 1933 లో సమిష్టి సత్యాగ్రహం ఆపి, వ్యష్టిసత్యాగ్రహం ప్రారంభించి-1934 జూలైవరకు జరిపారు. గాంధీజీ సలహాపై అఖిలభారత కాంగ్రెసుకమిటీఉద్యమాన్ని నిలిపివేసింది.

• • •

1940 అక్టోబరులో, జరుగుచున్న ద్వితీయ ప్రపంచ మహాసంగ్రామవిషయం స్వతంత్రంగా ఎవరి అభిప్రాయం వారు బహిరంగపరచేందుకు వాక్‌స్వాతంత్ర్యం కావాలని గాంధీజీకోరారు. ప్రభుత్వం నిరాకరించింది. వ్యష్టిసత్యాగ్రహం మహాత్మజీ ప్రారంభించారు. మొట్టమొదటి సత్యాగ్రహిగా గాంధీజీ ఆశ్రమవాసి వినోబాభావే పాల్గొన్నారు. దేశములో పలువురు సత్యాగ్రహాలుచేశారు. అరెస్టుచెయ్యబడ్డారు. బాపూజీమాత్రం అరెస్టుచెయ్యబడలేదు. 1941 లో ప్రభుత్వం రాజకీయ ఖైదీలందరిని నిర్బంధంగా విడుదలచేసింది.

• • •

బాపూజీ జీవనేతిహాసంలోని ప్రధాన ఘట్టాలు

(2 పేజీ కొరవ)

వెల్లింగ్టన్ప్రభుత్వ ఆర్డినెన్సు పాలనసునిరాఘాటంగా సాగించడం మొదలిడినారు. మరల సత్యాగ్రహోద్యమం ప్రారంభమైనది. 18 మాసాలు జరిగింది. మరల రాజీసమాలోచనలు ప్రారంభమైనవి. కాని గాఢవ్రిధమైన మూడనల కారణమున సంభాషణలు నీట్లకారిపోయినవి.

పూనాసంధి

ఇంతలో బ్రిటిషుప్రభుత్వం కమ్యూనల్ అవార్డును తీసుకొచ్చిపెట్టినది. ఇందులో నిమ్నజాతులకు ప్రత్యేక నియోజకవర్గాలు ఏర్పాటు చేయబడినవి. నిమ్నజాతులను హిందూసంఘంనుంచి వేరుగాచూడడం మహాత్ముని హృదయాన్ని బాధించింది. ఆయన ఉపవాసదీక్ష ప్రారంభించారు. ఆరురోజులుజరిగి, పూనాసమాధానంతో 26 సెప్టెంబరు 1933 లో నిరశనదీక్ష ముగిసింది.

పట్టాభిషేకం!

1937 లో కాంగ్రెసు 8 రాష్ట్రములలో మంత్రివర్గాల నేర్పాటుచేసింది. కాంగ్రెసు బాధ్యతను స్వీకరించింది. త్రిపురికాంగ్రెసుకు బోసును ఎన్నుకోవడం మహాత్ముడు అంగీకరించలేదు.

ఇండియాను వదలండి!

యుద్ధంలో పాల్గొనేవిషయంలో ప్రభుత్వవైఖరిని కాంగ్రెసు అంగీకరించలేదు. అందుచేత కాంగ్రెసు మంత్రివర్గాలు రాజీనామానిచ్చివేశారు. తరువాత వ్యక్తి సత్యాగ్రహం, క్రిప్సురాయబారం, 1942 లో బొంబాయిలో సమావేశమైన కాంగ్రెసు ఇండియాను వదిలిపోండి అని తీర్మానించడం తరువాత ప్రభుత్వం నాయకులను అరెస్టుచేసి తీవ్ర నిర్బంధవిధానాన్ని అమలుజరపడం అందరికీ సువేద్యమే.

మహాదేవదేశాయి, కస్తూర్బాల మరణం మహాత్ముని జీవితంలో చాల విషాదకరమైన సంఘటనలు. ఫిబ్రవరి 43 లో ఆయన మరల ఉపవసించినారు. 44 మేలో కొత్తవైస్రాయి వేవెల్‌ప్రభువు కాలంలో గాంధీజీ కారాగారంలోనుంచి విముక్తిచెందినారు. విడుదలకాగానే సి. ఆర్. గాంధీ ఫార్ములారావడం, జిన్నాతో రాయబారాలు కొనసాగించడం జరిగింది.

ఇంగ్లండులోని ప్రభుత్వం మార్పుతో ఇంగ్లీషు రాజనీతికూడా మారింది. నాయకులందరు విడుదల చేయబడ్డారు. తరువాత పార్లమెంటరీ రాయబారవర్గం రావడం. తరువాత క్యాబినెట్‌మిషన్ వచ్చి సమాలోచనలమీదట వారి పథకాన్ని వెలిబుచ్చడం. కాని తీవ్రమైన మతకలహాలు పెచ్చుపెరుగడం.చిట్టచివర దేశాన్ని విభజించడం వరుసగా జరిగింది.

విభజనవల్లకూడా మతకలహాలు తగ్గలేదు. అశేష శరణార్థి ప్రవాహం సరిహద్దుల దాటవలసి వచ్చింది అష్టకష్టాలుపడరి. మత సామరస్యంకోసం మహాత్ముడు జీవితంలోని చరమభాగాన్ని వినియోగించినారు. కలకత్తాలో తన ప్రాయోపవేశంవల్ల వేలకొలది పోలీసులు చేయలేని కార్యాన్ని సాధించారు. ఢిల్లీలో కూడా కొన్నిరోజులు క్రితమే శాంతిదూతగా ప్రారంభించిన ఉపవాసాన్ని దిగ్విజయంగా పరిసమాప్తి చేశారు. రాగద్వేషాలసన్నగాలను అరికట్టుటకై తన జీవిత చిట్టచివర ఘడియలవరకు యత్నించుచుండగా ఆ కారణమున ఒక ఉన్మాది గుండ్లకు గురియైబాపూజీ మరణించారు. అంతటితో జగజ్జ్యోతి ఆరిపోయింది.

1942 లో జరిగిన క్రిప్సుమంతనాలు విఫలమైన తరువాత, యుద్ధసమయంలోనే భారతస్వాతంత్ర్యాన్ని గుర్తించవలెనని . 1942 అగస్టు 8 తేది బొంబాయిలో జరిగిన అఖిలభారత కాంగ్రెసుమహాసభ గాంధీజీనాయకత్వాన "క్విట్ ఇండియా" ప్రజాఉద్యమాన్ని నడిపించుటకు తీర్మానించింది. అది ప్రారంభించకముందే గాంధీజీతోసహా నాయకులందరిని ప్రభుత్వం నిర్బంధించింది. దేశంలో విప్లవజ్వాలలు చెలరేగినాయి. బ్రిటిష్‌ప్రభుత్వం స్తంభించిపోయింది.

("గాంధీజీ" సంపాదకుని ...)

చిత్రకోట ఉబ్బసనివారిణి

—[రిజష్టర్డు]—

తే 24-2-48 ది పౌర్ణమినాడు అతిక ప్రఖ్యాతి చెందిన, ఎన్నటికీ శాశ్వతమైన, దాని అమోఘమైన ఉబ్బసనివారిణి ఒక జీ మోతాదు (డోస్)తీసుకుంటే ఉబ్బసము పూర్తిగాపోగలదు

ఉత్తరము ఇంగ్లీషులో వ్రాయుడి

SHRI MAHATMA YOGI BABA
Auyurvedic Buti Bhandar
P. O. Chitrakot, U. P.

శాస్త్రీయ ఆయుర్వేద వైద్యౌషధములకు..
క్షీరసముద్రం ఫార్మసీ
రాజమండ్రి

పాత్రుడుగారి బాలసంజీవిని (Regd.)
పిల్లల లివర్ & స్ప్లీన్ వ్యాధులను నివారించును
డాక్టర్ పిల్లా పాపయ్యా పాత్రుడు అండ్ బ్రదర్,
11, దక్షిణమాడవీధి. మైలాపూరు, మదరాసు.
కుంభకోణము బ్రాంచి : 7, సారంగపాణికోవిల. తూర్పువీధి.
తిరుచినాపల్లి బ్రాంచి : 15, పుగళేయపిళ్లెవీధి. తెప్పకుళం P. O.
అన్ని మందులషాపులలోను దొరకును.

శాస్త్రీయమైన భృంగామలకతైలం
కల్పాశ్రమము :: నెల్లూరు

యూనాని ఔషధము ❊ రుచి సువాసనకలిగినది
— ఆరోగ్య లేహ్యము —
మలబద్ధకము - అతిపుష్టము - అజీర్ణములకు దివ్యౌషధము. మంచిఆకలినిచ్చును. రక్తశుద్ధి - రక్తవృద్ధిచేయుచు - మెదడును - దేహమును బలపరచి ఆరోగ్యంగానుంచును.
ప్రతి గృహము నందుండదగిన సంజీవిని.
20 తులముల డబ్బీ రు 2—0—0 లు
బాబలాల్ ఫార్మసి — సుబేదారుపేట - నెల్లూరు

క్రిన్‌సన్ — జింటాన్
★
నోటి సువాసనకు - జీర్ణశక్తికి - పైత్యానికి - కిళ్లీలో వాడుకొనుటకు అత్యుత్తమమైన మాత్రలు
పాపులర్ ప్రాడక్ట్సు కంపెనీ,
43, వరదాముత్తియప్పన్‌వీధి,
జి. టి. మద్రాసు.

విటా - అశోక
స్త్రీలపాలిటి వరప్రసాదిని
శ్వేత రక్తప్రదరము, ఋతుశూలలు, ఋతుబద్ధము, నడుమునొప్పి, నిద్రలేకుండుట బలహీనము. మొదలగు గర్భాశయవ్యాధుల పోగొట్టి టానిక్కుగా పనిచేయును.
వెల సీసా రు 2—8—0.
సి. ఆర్. గోపాల్ బ్రదర్స్
ట్రంకురోడ్డు-నెల్లూరు.

కుష్టు ★ బొల్లి
వగయిరా మేహసంబంధ, తెగ, సవాయి, వ్యాధులకు గ్యారంటీ చికిత్స.
వెంటనే క్యాటలాగుకు వ్రాయుడు.
కె. వి. రెడ్డి, ప్రొప్రయిటరు. వి. రెడ్డి అండ్ కో. (రిజిష్టర్డు).
గోపాలపురం తూర్పుగోదావరిజిల్లా, (వయా) తణుకు.

మతసామరస్యానికి కృషిచెయ్యడమే మహాత్ముని ఆత్మకు తృప్తినివ్వగలదు

ప్రజానీకానికి రాష్ట్రకాంగ్రెసు విజ్ఞప్తి

ఎన్నడూ మన మూహించని హింసాదర్యం జరిగింది. స్వాతంత్ర్య సంపాదనానంతరం చెలరేగిన మతకలహాలు, రెండు అధినివేశరాజ్యాల మధ్య కలతలు, సంస్థానాధీశుల దుశ్చర్యలు మొదలైన వాటన్నింటిని విస్మరించుటవల్ల యావద్భారత జాతిని కేంద్ర, రాష్ట్ర ప్రభుత్వాలను అనన్యసామాన్యమైన ప్రజ్ఞతో నడిపిస్తున్నారు బాపూజీ. ఇంతకు మున్నెన్నడు ప్రదర్శించనంతటి ఆత్మీయశక్తి సామర్థ్యంతో దేశాన్నెదుర్కొన్న విపరీత, విపత్కర పరిస్థితుల నుండి యావద్భారతజాతిని రక్షించుటకై, శాంతి, ప్రేమ ప్రచారములు సాగిస్తూ చెలరేగిన దుష్టశక్తుల ఆటలు నరికట్టగలుగుచున్నారు. కాంగ్రెసులో అధికార వ్యామోహదుశ్చింతతో, స్వప్రయోజనము నాశించి, కర్తవ్యమును విస్మరించి చరించువారికి, కర్తవ్యతా ప్రబోధమును, ఆత్మజ్ఞానము దీపించులాగున మహోపదేశములు గావిస్తూ, వారిలో దివ్యశక్తిని ప్రకోపింపజేయుచున్నారు. అట్టి మహాత్ముని ఆశయములు సఫలమగుటకు అంకురార్పణ జరిగినదిగదా యని సంబరపడినాము. కాని భారతదేశ దురదృష్టవశాత్తు, మహాత్ముని మహదాశయముల సంపూర్ణ సాఫల్యత నొందకముందే దైవము వేరుగాదలచింది. మన బాపూజీని మనకు దక్కకుండా జేసింది. దేశంలోని హింసా అరాజకశక్తుల, మతోన్మాదకారుల, జాతీయ వ్యతిరేకశక్తుల కన్నింటికి స్వేచ్ఛారాజ్యము గల్గించుటకోయన రూపొందిన హింసామూర్తి రూపంలో ఎదురైవచ్చి మరాఠీహిందువైన నాథూరాం వినాయక గోడ్సే పేల్చినపిస్తోలు గుండ్లు దెబ్బకు అహింసా మూర్తి, ప్రపంచ శాంతిదూత బాపూజీ భౌతికదేహం నేలకొరిగింది. ఇక మహాత్ముడు మనకు లేడు. వారి ప్రత్యక్ష నాయకత్వము, ప్రబోధములు మరి లభింపవు. భారతదేశానికి దుర్దశ ప్రాప్తించింది.

ఏకాలంలో, ఏదేశానికి లభించని మహోత్తమ నాయకుడు, భారతదేశమందు జన్మించి, యావద్భారత జాతిని సామ్రాజ్య వ్యతిరేక అహింసాయుత పోరాటంలో దిగ్విజయంగానడిపి, కృతకృత్యుడై, జాతికంతకు ఆర్థిక, సాంఘిక, వైజ్ఞానికోన్నతుల గలుగజేయుటకు, అత్యవసరమైన శాంతిని నెలకొల్పి ప్రజలను నైతిక పథానువర్తులుగా మరల్చుచున్న యీసమయంలో, గాంధీజీ ఒక హింసాకారుని చేతిలో ప్రాణము గోల్పోవుటల మన దురదృష్టం.

బాపూజీ భౌతికదేహం మనలను వీడినా, మానవకోటి కందించిన దివ్యజ్యోతి అప్రతిహతమానమై, మనకాదర్శంగా, ఆత్మప్రబోధం గల్గిస్తూ అఖండంగా నిల్చియున్నది. మహాత్ముని జీవితాదర్శమును సాఫల్యతగావించుటకై యీనాడు భారతీయులందరు పూనుకోవలసి యున్నది. నాడే మన తండ్రికి ఆత్మశాంతి కలుగగలదు గాంధీజీ ఏకైక నాయకత్వం క్రింద, కాంగ్రెసు పేరుతో అశేషత్యాగాలొనరించి స్వాతంత్ర్యం పొందిన భారతదేశం, మహాత్ముని అడుగుజాడలలో పురోగమిస్తేనేగాని విముక్తిగలుగ నేరదు. వెన్వెంటనే జాతీయవాదు లెదుర్కొనవలసిన సమస్యలనేకములు గలవు.

జాతీయ వ్యతిరేకశక్తుల దుష్ప్రచారం

జాతిపితను గోల్పోయిన భారతీయులు దుఃఖాబ్ధిలో మున్గియుండ, దీనినదనుగాగొని జాతీయ వ్యతిరేకపార్టీలు, మతాలు దేశంలో అశాంతి అరాజకములను రేకెత్తించి ప్రభుత్వమును స్తంభింపజేయాలని స్వీయప్రాబల్యాన్ని పొందాలని విశ్వప్రయత్నాలు జేస్తున్నాయి.

ఈ విషాదసమయంలో బాపూజీహత్యను సాకుగాగొని ప్రజలలో ద్వేషభావములను పురికొల్పి, వారి చిత్తస్థైర్యము, ఆత్మవిశ్వాసము గోల్పోవునట్లుజేసి, కర్తవ్యతా విమూఢులను గావించుటకై దేశంలో ప్రయత్నాలు జరుగుచున్నాయి అరాజకం రేప్రయత్నిస్తున్నాయి. ఇందుకునిదర్శనం కమ్యూనిష్టుపార్టీ అప్పుడే గాంధీజీహత్యకు, సర్దార్ వల్లభాయిపటేలు ఆయనఅనుచరులు కారకులని అసత్యఆరోపణలను గావిస్తూ ప్రజలలో బాహాటంగా ప్రచారమొనరించి అలజడి గలిగిస్తూన్నది. అప్పుడే అన్ని ముఖ్యపట్టణాలలో అంతర్యుద్ధాలకు దారితీస్తున్నది వీరి దుశ్చింత. విశృంఖలత్వం ఫలితంగా అమాయిక ప్రజానీకంలో ఆందోళన కల్గినట్లు, విషాదసంఘటనలు సంభవించినట్లు వార్తలువస్తున్నాయి ఇది అసలే విషమంగావున్న పరిస్థితులను మరింతవిషమంచేయడమే అవుతుంది ఇంతకంటె దుర్మార్గం మరివుండదు.

ఈవిపత్కర సమయంలో దేశాన్ని, జాతిని ఆత్మస్థైర్యంతో బాపూజీ ఆశించినవిధంగా సామరస్య సహకార భావాంతో ముందుకు తీసికుని పోయేందుకు వాస్తవిక విషయాలను నిర్మొగమాటంగా చెప్పేందుకు ప్రథమంగా కృషిచేయ వలసింది కాంగ్రెసువాదులు, సంఘాలుమాత్రమే నని గుర్తించుకోవాలి జాతీయవ్యతిరేక పార్టీలదుష్ప్రచారాన్ని, దుశ్చర్యలను యెప్పటికప్పుడు ఖండిస్తూ, యెదుర్కొంటూ, ప్రజలకు చిత్తస్థైర్యము కలుగజేయుటకు, మతైకదృష్టిగలిగి వర్తించేవారి ఆటలు, స్వార్థరాజకీయపక్షం కుట్రలు సాగనీయకుండా మహాత్ముని మహదాశయములు సఫలమయ్యేట్లు వారాశించిన విధంగా ప్రజానీకాన్ని నడిపించాలి

విషమించిన యీ క్లిష్టపరిస్థితులనుండి మహాత్ముని జీవితాన్ని, దివ్యప్రబోధాలను ఆదర్శంగాగొని కాంగ్రెసు వాదులు, సంఘాలు కృషి గావింపనిచో మన దేశానికి గొప్పఅరిష్టం వాటిల్లగలదు దుష్టశక్తుల్నియు జాతీయనాయకుల నందరను హత్యగావించాలనే కుట్రలు పన్నుతూన్నట్లు గూడ వినబడుతుంది మన దేశచరిత్రలో యిసిగొప్పగడ్డుదినాలు వీటినుండి గట్టెక్కుటకు, జాతిని విపత్కర పరిస్థితినుండితప్పించుటకు కాంగ్రెసువాదులందరు యిలోధిక చిత్తస్థైర్యంతో, విశ్వాసంతో, ఐక్యతతో గాంధీజీవనంలో పురోగమించవలసియున్నది ఈనాడు కాంగ్రెసులో ప్రబలియున్న అనైక్యత, పరస్పరస్పర్థలు పోటీలకు స్వస్తిచెప్పి ప్రజలు, కాంగ్రెసుసంఘాలు, మంత్రివర్గాలు చేయిచేయి కలిపి కృషి చేయవలసి యున్నది.

మన కర్తవ్యం.

ఈ దుస్సంఘటనతోనైనా దేశాన్నెదుర్కొన్న విషమ పరిస్థితిని గుర్తించి, కాంగ్రెసు వాదులు విజ్ఞతతో, ఐక్యతతో, దృఢచిత్తంతో సంచరించుకోవలసియున్నది కాంగ్రెసు సంఘాలు, మంత్రివర్గాలు ప్రజలలో చొచ్చుకొని ఏకమార్గంలో ప్రజలను నడిపిస్తూ, వారి సమస్యలను పరిష్కరించాలి ప్రప్రథమంగా బాపూజీ ఘోరమరణవార్తచే క్రోధావేశవివశులై విభ్రాంతియున్న ప్రజానీకంలో చిత్తస్థైర్యము గల్గించి, శాంతి వాతావరణాన్ని సృష్టించాలి. ఈ విషమ పరిస్థితిని, కలుషిత వాతావరణాన్ని మరింత క్లిష్టతరం గావించే పార్టీల, మతైక ప్రాధాన్యంకల సంస్థల దుష్ప్రచార, దుశ్చర్యల ప్రమాదాన్నుంచి ప్రజలను తప్పించి, మహాత్ముడు కలలుగన్న 'రామరాజ్యం', అదే మహాత్ముడు తన తుది ప్రార్థనా సమావేశంలో సూచించిన 'శాంతిపూల రాజ్యం', సాధింపబడేదానికి అప్రమత్తులై, ఐక్యతతో, విజ్ఞతతో సంచరించాలని, భారతజాతి నున్నతపథాల నడిపించి, సాధించిన స్వరాజ్యములో సత్వర రైతు కూలీ ప్రజారాజ్య స్థాపన వైపుకు ప్రజాదృష్టిని మరల్చి, పురోగమింప జేయాలని విజ్ఞప్తి చేస్తున్నాం.

ప్రజలెవ్వరు జాతీయవ్యతిరేక మతతత్వపార్టీల, మతాల దుష్ప్రచార, దుశ్చర్యల ప్రభావమునకు లోను గావలదని హెచ్చరిస్తున్నాం.

తిలక్
విస్కి
ఇంగువ
వెల పౌను రు 2-14-0 లు
గడియారం మార్కు
కర్పూరం
మెంతాల్
వోమపువ్వు
పచ్చకర్పూరం
సలీమధరలకు-
హోల్ సేల్‌గాను
రీటెయిలుగాను
సప్లయిచేయబడును
★
గోపాల్ జీ చాంప్‌షీ & కో
30, గోవిందప్పనాయక వీధి,
జి. టి. మద్రాసు.

శ్రీ శంకరుని
రత్నపురుష లేహ్యం
ఆంధ్రదేశ
మునందు మొదటినుండియు
ప్రసిద్ధికెక్కినది.
శ్రీ ఈశ్వర ఫార్మసీ, రాజమండ్రి

కుష్ఠు ★ బొల్లి
మొదలగు రోగములకు గ్యారంటీ చికిత్స. క్యాటలాగు ఉచితము. డా॥ యస్. సుబ్బారెడ్డి & కో., గోపాలపురం తూ॥గో॥ (via) తణుకు M.S.M.

నయము లేదన్నవారికి
రు 100 లు బహుమానం
Hydrocele Cure
— ఆపరేషన్ లేకుండా —
బుడ్డలు, వరిబీజములు, అండవాతములు, మొదలవ్యాధి గ్యారంటీగా బాగుచేయబడును. యేలాటి సందేహంలేదు - పథ్యంలేదు.
డా॥ యస్. వెంకట్రాములు బ్రదర్సు I. M. P
డోర్ నెం 175 రు బ్రయిసింగుస్కూలు ఎదుట, హాస్పిటల్‌రోడ్డు, సంతపేట - నెల్లూరు.

డాక్టర్ ఫెంచల్స్
చర్మరంజన్
(రిజిష్టర్డు)
చర్మరోగములకు
చర్మరంజన్ డిపో నెల్లూరు

దంతరోగాలన్నిటికి
దంత చికిత్సలకుగాని — పండ్లు కట్టుటకుగాని వీరిని చూడండి
★
డాక్టర్. యస్. కె. రావు
కోమలవిలాస్ మిద్దెమీద.
ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరు

సాకరియా వక్కపొడి
(ఒక ప్యాకెట్టులో 50 పొట్లములుండును).

సాకరియాడిపో
నెల్లూరు.

మనవి
ఆనందసుధ సమస్త వ్యాధులకు 8 ఔ॥ సీసా రు 3-0-0.
★
ఆరోగ్యసుధ సమస్తసెగ సవాయి వ్యాధులకు మేహములకు 60 మాత్రలు రు 4-0-0.
★
స్త్రీసుధ స్త్రీల సమస్త వ్యాధులకు 60 మాత్రలు రు 4-0-0.
Note:- మా 250 రకముల మందులను మా గ్రంథములను మావద్దను మా ఏజంట్ల అందరివద్దను ఎల్లప్పుడు సిద్ధముగా నుండును.
డాక్టర్ శ్రీపాద కృష్ణమూర్తిశాస్త్రి & సన్సు.
రాజమండ్రి :: (M.S. M. RY.)

జీరక్ భాక్
పైత్య అజీర్ణములకు అన్ని షాపులలో దొరకును
వ్యాపార విషయములకు :
Dr. S. Rajaram Rao, A. M. A. C.
TIRUPATI.

పక్షవాతమునకు
PARALYSIS CURE (Regd)
మామందు అమోఘంగా పనిచేస్తుంది. ఆవ్యాధి బారనుండి మిమ్ము విముక్తులజేస్తుంది. దిగులు పడనవసరంలేదు. వారంమందు రు. 7-0-0.
డాక్టరు బొమ్మా కేశవులు
(పక్షవాత స్పెషలిస్టు) సంతపేట - నెల్లూరు

జీవమిత్ర సీసా 1.కి రు. 1—8—0
పల్చనైన యింద్రియమును గట్టిపర్చి బలము కాంతి వీర్యవృద్ధి సంభోగశక్తి నిచ్చును.
యస్. వి. శాస్త్రి అండ్ కొ.
ముప్పవరంపోస్టు. (వయా) ఒంగోలు.

మేలైన పేటవక్కలతో తయారై
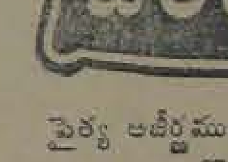
ప్రఖ్యాతి చెందిన
లక్ష్మీ సుగంధ
వక్కపొడి
అన్నిచోట్ల దొరుకును
లక్ష్మీటేబల్ నట్ వర్క్స్
ట్రంకురోడ్డు — నెల్లూరు
* వక్కలు పొడిచేసి యివ్వబడును

యోగ రత్నాకరము
ఆయుర్వేద వైద్యగ్రంథము
ప్రథమద్వితీయ సంపుటములు రు 13 లు.
డాక్టర్ : ఏటూరు శ్రీనివాసాచార్యులు,
నెల్లూరు

(12 వ పేజీ తరువాత)

భారతనాయకులందరూ అటువంటివిన్న వార్తతో మూర్ఛిల్లింది. అయినా అహింసకు సోటలేదు. అమృతకౌర్, సరోజిని నాయుడుగారు వంటి వారు హృత్తాంతుల్లోయి కదలించివేస్తాయి.

భారతదేశంలోని ప్రధాననగరాలలో ప్రజలు మహాత్ముని వార్త వినగానే కన్నీరుతో గుమిగూడారు. ప్రతిచోట సభలు జరిగి ప్రజలు అత్యంత శ్రద్ధతో అవివాహాన్ని ప్రకటించారు. ప్రసిద్ధ మహారాష్ట్రీ కోపాలు సామాన్యులకే 21 రోజుల ఉపవాసంతో ప్రకటించారు. గాంధీజీ ఆశయమైన మహారాష్ట్రీకి శాంతంలేని ఆ దారుణాన్ని మాపటికి అయిన అలా ప్రకటించారు.

బ్రిటిషు పార్లమెంటు ఫిబ్రవరి 2 వ తేదీ ఉత్సవంగా సమావేశమైంది. ప్రముఖులంతా తో హార్దిక్యంతో, యొలంకరు, నెహ్రూ, పాటిల్, మసాని, కృపలానీ, హన్సామెహతా మొదలైనవారు గాంధీగారికృషిని స్మరించారు. నెహ్రూ మాట్లాడుతూ "అనేకమూసారుగా అమాయకులైన అనేకమంది స్త్రీ పురుషుల దారుణ కాళికాను ఎలా రక్షించలేకపోయామో అదేవిధంగా మనకు మహా మానిక్యమైన ఆ మహాత్ముని కూడా రక్షించుకోలేకపోవడం మన దేశకాలానికి నిదర్శనం. ఆ జ్యోతి రక్షించడం మనకుగాని మరొక ప్రభుత్వానికిగాని శక్యసాధ్యంకావచ్చు. ఆయినప్పటికీ మనకు ఆరాధ్యదైవం ఆయన ఈ మహనీయమూర్తిని మన లోపంవల్లనే నేడు మనలను వీడిపోవడం ముమ్మాటికీ మనకే సిగ్గుచేటు. భారతజనుల ఒక భారతీయుడే హత్యచేసినందుకు భారతీయులుగాను, హిందూమతాభిమానులు హిందువే హత్య చేసినందుకు హిందువులుగాను, ఇండియా ప్రధానమైవుండి మహాత్ముని రక్షించుకోలేనందుకు నేను లజ్జాభారంతో కృంగిపోతున్నాను" అన్నారు.

మహాత్ముని హత్యకు ఒక హిందూమహాసభ సంఘంవారు బాధ్యత వహించుకోవడం ప్రజల ప్రతిక్రియ రేపింది. హిందూమహాసభ, రాష్ట్రీయ స్వయంసేవక సంఘాలపైన వారి కార్యాలయాలపైన పుట్టిన ప్రజాసమూహాలు దాడులుచేసి నాశనం చేశారు. న్యాయసమ్మతిలో పోలీసుల ద్వారా ప్రభుత్వం నిర్బంధంగా అణచివేస్తుంది. రౌడీతనంగాని లేదా ఏదీ సమయంకాదని ప్రజలను పరిపాలనా హెచ్చరించారు. ప్రభుత్వం పాయుధసైన్యాలను అణచివేసిన తీరుతెన్నులు నెహ్రూ గర్హించారు.

విచార సూచక చిహ్నమాత్రంగా ప్రభుత్వం రాజీనామాలివ్వాలని భారతదేశపాలు గ్రకోటం కొత్త పరిస్థితుల నెదుర్కొనడంలో ప్రభుత్వానికి పూర్తి సహాకారమివ్వ సంసిద్ధులుగా వున్నామని జయప్రకాష్ నారాయణ ఢిల్లీలో ఒక పత్రికావిలేకరితో ప్రకటించారు.

ఆర్. యస్. యస్. ను ప్రభుత్వం నిషేధించింది.

లండన్ క్రైస్తవపత్రిక సంపాదకీయం వ్రాస్తూ పాకిస్థాన్ ఇండియన్ యూనియన్లకు సుహృద్భావ సంబంధాలు నెలకొల్పడానికి ఇదే అదును అని ప్రకటించింది.

మహాత్ముడు తన మరణానికిముందు కాంగ్రెసు పత్రిక హరిజన్ పత్రికలో "ఆఖరి విల్లు" అనే పేరుతో తన అభిప్రాయాలను వ్రాసివుంచారు. కాంగ్రెసు కాన్స్టిట్యూషనల్ ప్రజాసంఘ రిపోర్టును చదివి తన అభిప్రాయాలను వ్రాశారు. ఆయనకు కొన్నిగంటల లోపలనే మరణించారు.

ఆ వ్రాతసారాంశాల్లో కాంగ్రెసుకు కేవలం ప్రజాసేవకులుగా ఉండాలని గమనాంకుతున్నవారే వుండాలని, అహింసాత్మక పైనికపద్ధతిలో సుశిక్షితంగా వుండాలన్నారు.

సావర్కార్ అరెస్టు

బొంబాయిరాష్ట్రంలో నం. 5 నంబర్ను చేపట్టిన పర్యవసానంగా శ్రీ వి డి సావర్కార్, బొంబాయిరాష్ట్రీ మహాసభలత్యాజులు ప్రభుత్వం అరెస్టుచేశారు.

గుంటూరుజిల్లా రైతుకాంగ్రెసు కార్యదర్శి సంతాపం

గుంటూరుజిల్లా కిసాన్ కాంగ్రెసు ప్రధాన కార్యదర్శి శ్రీ వెలిగళ్ల సత్యనారాయణగారు ప్రకటిస్తున్నారు.

ప్రపంచవిదిత ప్రజాకోటి నాయకుడు, భారతభాగ్యవిధాత, భారతదేశమునకు సత్య అహింసల ద్వారా సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యము చేకూర్చిన మహామహుడు మహాత్మాగాంధిగారి ఘోర హత్యాకాండ వార్తను వినినంతనే నేను నిర్ఘాంతపోయినాను నేనే కాదు ప్రపంచ సిరిత ప్రజాకోటియంతయు మహాత్మా గాంధిగారి ఘోర హత్యావార్తను వినినంతనే నిర్ఘాంతపడిపాదపిచెప్పుట అతిశయోక్తికాదు. ముఖ్యముగా భారతరైతాంగమునకు లోపలి అకాలమరణమువలన తీరనిశోకము కలిగినది మహాత్మా గాంధిగారి అకాలమరణమునకు గుంటూరుజిల్లా రైతాంగము తరపున నేను సంతాపమును వెలిబుచ్చుచూ, వారి ఆత్మకు శాంతి కలుగుగాకయని భగవంతుని ప్రార్థించుచున్నాను.

నెల్లూరు జిల్లా కోర్టులో

O. P. No. 4/48

In the matter of appointment of guardian to the minors:-

(1) Md. Khaja Mohiddin (2) Fathimunisa-

Md. Rahamthulla—Petitioner)

యీనెంబరు పిటీషనరును మైనరు (1. Md. Khaja Mohiddin (2) Fathimunisa లకు గార్డియనుగా యేర్పాటుచేసి Late Md. Nabi Saheb estate వల్ల వారలకు రావలసిన భాగమైనా National Life Insurance Policy No. 26568 W. E. Calcutta for Rs 2000/-లు. మొత్తంను draw చేయుటకున్నూ యింకా యితర వాస్తులు draw చేయుటకున్నూ తన్ను గార్డియనుగా appoint చేయించమని కోరుచూ మోషనుదాఖలు చేసినందుకు ఆక్షేపణయున్నవారు తే 9—2—48 దిన యీ కోర్టుకు హాజరై తెల్పుకొనవలెను.

మహమ్మద్ రఫీఖద్దీన్ అహ్మద్ అన్సారీ,
పిటీషనర్ల అడ్వకేటు

నెల్లూరు జిల్లా కోర్టులో.

O. P. No 3/48

In the mather of grant of a Succession Certificate to the legal heirs of the deceased Nabi Saheb Petitioners:- (1) Bijanbi Saheba and 5 Others.

యీనెంబరు పిటీషనర్లు తాము లేటు Md. Nabi Saheb కు వారసులమనిన్నీ సదరు నబీ సాహెబు ఎస్టేటుకాలూకు ఆతనికి రావలసిన National Life Insurence Policy bearing No 26568 W.E. Calcutta for Rs. 2000/-లు మొత్తం రాబట్టుకొనుటకు తమ పేర Succession Certificate యిప్పించమని యీ నెంబర్ను పిటీషను దాఖలుచేసినందుకు ఆక్షేపణయున్నవారు తే 9—2—48 దిహాజరయి తెల్పుకోవలెను.

మహమ్మద్ రఫీఖద్దీన్ అహమ్మద్ అన్సారీ,
పిటీషనర్ల అడ్వకేటు.

ఫిబ్రవరి 20 ★ మీ కందఱకూ దర్శనమిస్తుంది
క్రిందిచోట్ల వేచియుండండి.

ఛత్రపతివారి

రాధిక

★

కాకినాడ
రాజమండ్రి
బెజవాడ
గుంటూరు
తెనాలి
ఏలూరు
బందరు
బళ్లారి
కర్నూలు

★

ఓరె ఓరెపిల్లా - ఊసులాడవు
నా కొసియాడవు - ఎందుకె యీకోపం
ఓరెపిల్ల - ఏటో నాపాపం
ఏటి పిల్లదా సారవ - దెయ్యిటియ్
ఎందుకునాతో గొడవ - ఎల్లిపో
సీకునాకు ఊసులేటి - నిన్ను సూసేదేటి
పిల్లదా నిన్ను సూసేదేటి

డైరెక్టరు:
పి. పి. టి.
సదాశివమ్

★

వివరాలకు
ఛత్రపతి పిక్చర్సు (మద్రాసు) లిమిటెడ్
4 అక్బారుసాహెబ్‌వీధి — మద్రాసు. 18.

చమేరియా రిలీజు

Printer, Publisher & Managing Editor N. V. Rama Naidu, Zamin Ryot Power Press 176 Dandevari St. & 159 Thipparajuvari St. Nellore